

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XV. GENERACIJA
SPECIALIZACIJA RKBO**

Zaključna naloga

ORGANIZACIJA NRKB-IZVIDNIŠTVA MOTB V NAPADU

Kandidat: vod. David Škoberne

Mentor: npor. Marija Kreft

Ljubljana, februar, 2006

KAZALO

POVZETEK	iv
SUMMARY	v
1. UVOD.....	1
1.1. IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE.....	1
1.2. NAMEN IN CILJI RAZISKAVE	2
1.3. METODE DE LA	2
1.4. STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE.....	2
2. SISTEM NRKB-PODPORE	3
2.1. NRKB-NADZOR (CONTAMINATION AVOIDANCE).....	3
2.2. ZAŠČIA (PROTECTION)	3
2.3. ODPRAVLJANJE POSLEDIC – DEKONTAMINACIJA (DECONTAMINATION) .	4
2.4. MESTO IZVIDNIŠKIH ENOT NRKBO V SISTEMU NRKB PODPORA	4
2.5. NALOGE, ZMOGLJIVOSTI IN OMEJITVE IZVIDNIŠKIH ENOT NRKBO	4
3. NRKB-IZVIDOVANJE	6
3.1. VRSTE NRKB-IZVIDOVANJA	6
3.1.1. Radiološko izvidovanje	6
3.1.2. Kemično izvidovanje.....	6
3.1.3. Biološko izvidovanje	6
3.1.4. Meteorološko opazovanje.....	7
3.2. NAČELA IZVIDNIŠKIH ENOT NRKBO.....	7
3.2.1. Ohranjanje sposobnosti manevra.....	7
3.2.2. Osredotočanje na nevarnost.....	7
3.2.3. Pravočasno in natančno poročanje	7
3.2.4. Hitra reakcija	7
3.2.5. Izogibanje stiku z nasprotnikom.....	8
3.2.6. Maksimalno izkoriščanje kapacitet izvidniških enot NRKBO.....	8
3.3. NRKB-IZVIDNIŠKE NALOGE.....	8
3.3.1. Izvidovanje poti (route recon)	8
3.3.2. Izvidovanje cone (zone recon).....	9
3.3.3. Izvidovanje območja (area recon)	9
3.3.4. Določitev obhoda (by-pass).....	10
3.4. NRKB-IZVIDNIŠKE TEHNIKE	10
3.4.1. Iskanje.....	11
3.4.2. Pregledovanje	11
3.4.3. Jemanje vzorcev	11
3.4.4. Opazovanje	11
3.5. TEHNIKE ISKANJA KONTAMINACIJE IN PREGLEDOVANJA KONTAMINIRANIH OBMOČIJ	12
3.5.1. Iskanje kontaminacije – linija.....	12
3.5.2. Iskanje kontaminacije – cikcak.....	12
3.5.3. Iskanje kontaminacije – odskok in obhod	13
3.5.4. Iskanje kontaminacije in pregledovanje kontaminiranih območij – zvezda.....	13

3.5.5. Pregledovanje kontaminiranih območij – sprednja in zadnja meja.....	13
3.5.6. Pregledovanje kontaminiranih območij – škatla	14
3.5.7. Pregledovanje kontaminiranih območij – marjetica.....	14
4. POVELJNIŠKA RAZMERJA	15
4.1. FORMACIJSKA, PODREJENA ALI DODELJENA ENOTA.....	15
4.2. PRISTOJNOSTI POVELJEVANJA	15
4.3. ODNOS MED IZVIDNIŠKIM VODOM IN IZVIDNIŠKIM VODOM NRKBO.....	17
5. ZNAČILNOSTI NAPADA	18
5.1. OBLIKE NAPADA.....	18
5.2. ŠIRINA IN GLOBINA NAPADA	19
6. NRKB-PODPORA ENOTAM V NAPADU	20
6.1. PODPORA PRED NAPADOM.....	20
6.1.1. Načrtovanje.....	20
6.1.2. Priprava.....	21
6.1.3. Izvedba.....	21
6.1.4. Delovanje po izvedeni nalogi	21
6.2. PREMIK DO STIKA Z NASPROTNIKOM	21
6.3. NAPAD	22
6.3.1. Hitri napad (hasty attack)	22
6.3.2. Premišljeni napad (deliberate attack)	23
6.4. IZKORIŠČANJE USPEHA	23
6.5. PREGANJANJE.....	23
7. NRKB IZVIDNIŠTVO PRI PODPORI MOTB V NAPADU	24
7.1. VOD NRKB-OPAZOVALCEV	25
7.1.1. Tehnike NRKB-opazovanja	25
7.2. RAZPOREDITEV ELEMENTOV VODA NRKB-OPAZOVALCEV PRI PODPORI MOTB.....	26
7.3. PRAKTIČNI PRIMER PODPORE VODA NRKB-OPAZOVALCEV MOTB.....	27
7.3.1. Opredelitev značilnosti terena	27
7.3.2. Načrtovanje in priprava podpore	28
7.3.3. Mobilno opazovanje	29
7.3.4. Naloge v primeru NRKB-dogodka.....	30
8. ZAKLJUČEK	31
VIRI.....	I
LITERATURA	I
SEZNAM SKIC IN TABEL	II
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN TUJIH IZRAZOV	III
PRILOGE	IV
IZJAVA O AVTORSTVU	VIII

POVZETEK

V zaključni nalogi z naslovom »Organizacija NRKB-izvidništva MOTB v napadu« je opisan in predstavljen sistem NRKB-izvidniške podpore in načrtan okvir, kako naj bi ta podpora potekala v praksi.

V prvem delu je povedano nekaj o NRKB-izvidovanju in načelih izvidnikov-NRKB: ohranjanje sposobnosti manevra, osredotočanje na nevarnost, pravočasno in natančno poročanje, hitra reakcija, izogibanje stiku z nasprotnikom in maksimalno izkoriščanje kapacitet izvidniških enot NRKBO. Pojasnjene so naloge in izvidniške tehnike ter tehnike iskanja in pregledovanja kontaminacije.

V nadaljevanju je predstavljen koncept NRKB-podpore izvidniškega voda NRKBO motoriziranemu bataljonu v napadu.

V zadnjem delu naloge je na praktičnem primeru prikazana podpora in naloge NRKB-izvidnikov pri podpori motoriziranega bataljona v napadu. Situacija bataljona in NRKB-podpore je predstavljena na kartah v prilogah.

KLJUČNE BESEDE

Izvidovanje

Izvidniški vod NRKBO

NRKB-izvidništvo

NRKB-opazovalnica

NRKB-podpora

Vod NRKB-opazovalcev

SUMMARY

My final paper is titled »Organisation of NRBC-Reconnaissance of Mobile Battalion in Aggression« and in it I present and introduce the NRBC- Reconnaissance support system as well as an outline of how this system should run in practice.

In the first part of the paper I include some points concerning NRBC-Reconnaissance and the principles of NRBC reconnoiters: preservation of manoeuvre capability, focusing on danger, accuracy and punctuality of reporting, immediate reaction, avoiding enemy contact and making the most of the capacities of NRBC-Reconnaissance platoons. What is also included in this part of the paper is the explanation of assignments and reconnaissance techniques as well as the explanation of searching and survey techniques concerning contamination.

In continuation I present the concept of NRBC-Support of Reconnaissance Platoon to mobile battalion in aggression.

In the last part of my paper I decided to include a practical example of the demonstration of the support and assignment of NRBC-Reconnaissance Platoon when supporting mobile battalion in aggression. The situation of battalion and NRBC-Support is presented on the maps which are included in enclosures.

KEY WORDS

Reconnaissance

NRBC- Reconnaissance Platoon

NRBC-Reconnaissance

NRBC-Observation Post

NRBC-Support

NRBC-Observation Platoon

1. UVOD

Nuklearno, radiološko, kemično in biološko izvidovanje je ukrep proti NRKB-zagotovitve bojnih delovanj. Izvaja se z namenom zbiranja podatkov o NRKB-situaciji na bojišču in so odločilnega pomena za poveljevanje in izvajanje ukrepov zaščite lastnih enot, s katerimi jim omogočamo čim ugodnejši položaj za izvrševanje bojnih nalog. Enote Slovenske vojske morajo biti sposobne delovati v NRKB-okolju.

NRKB-izvidovanje izvajajo vse enote in poveljstva SV nenehno in načrtno v vseh situacijah, podnevi in ponoči v ospredju in zaledju bojišča in zaledju nasprotnika v vseh meteoroloških pogojih. Izvidovanje, ki ga izvajajo osnovne enote vseh zvrsti, rodov in služb se nanaša predvsem na pravočasno odkrivanje neposredne NRKB-nevarnosti in ga izvajajo vzporedno z izvajanjem svojih osnovnih nalog. NRKB-Izvidniške enote pa morajo do popolnosti obvladovati določanje bojnih strupov in bioloških agensov ter merjenje intenzitete radioaktivnega sevanja, zbiranje podatkov o NRKB-dogodkih, pravilno oceniti območja nadaljne kontaminacije na osnovi meteoroloških podatkov.

Enote izvidnikov NRKBO imajo izdelane taktične postopke za opazovanje in izvidovanje zračnega prostora in zemljišča. Obdelani podatki in parametri iz opazovalnic NRKBO se preko opazovalne postaje NRKBO prenašajo na nadrejena poveljstva, ki ogrožene enote opozarjajo pred nevarnostjo oz. jih premikajo iz kontaminiranega območja, če je to možno. O tem se ponavadi odloči poveljnik enote, ki jo NRKB-izvidniki podpirajo.

1.1. IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE

Pomen NRKB obrambe¹ se v zadnjem času vseskozi povečuje. To področje pa je zelo aktualno tudi za Republiko Slovenijo. Strateško varnostno okolje Republike Slovenije se zaradi globalizacije, razvoja informacijske družbe in drugih procesov stalno spreminja. Nestabilnost in tveganja, ki iz njih izhajajo predstavljajo največjo grožnjo varnosti Republike Slovenije. Pomen klasičnih vojaških groženj se zmanjšuje, vse večjo grožnjo predstavlja širjenje orožja za množično uničevanje. Teroristični napadi v zadnjih nekaj letih so povečali strah pred uporabo le-tega.

Doktrina delovanja Slovenske vojske zavezuje Slovensko vojsko k sodelovanju v različnih operacijah po vsem svetu. Ni izključeno, da katera od strani v sporu, ki ga pomaga razreševati Slovenija, ne bo uporabila NRKB orožja. Slovenija kot manjša država med članicami NATA ne more ponuditi celotnega spektra enot in oborožitvenih sistemov, zato se mora osredotočiti le na določene enote. Med enotami, ki jih je RS namenila za sodelovanje v mednarodnih operacijah NATA, so tudi specialistične enote NRKBO.

¹ NRKBO – Nuklearna, radiološka, kemična in biološka obramba. Ta kratica zamenjuje kratico RKBO, ki se ji dodaja še beseda »nuklearna«, ki pomeni dejansko jedrsko/nuklearno orožje in sproščanje energij in sile pri eksploziji le-teh, za razliko od radiološke obrambe, ki se nanaša na radioaktivno sevanje in odpravljanje njegovih škodljivih posledic.

1.2. NAMEN IN CILJI RAZISKAVE

Cilj naloge je postaviti okvir v katerem lahko vod izvidnikov-NRKBO deluje in podpira motorizirani bataljon v napadu.

Namen naloge je teoretično obdelati naloge NRKB-izvidnikov pri podpori motoriziranega bataljona ter strukturo in razporeditev elementov NRKBO v sestavi voda na tak način, da bi čim bolj izkoristili njihove zmožnosti in na konkretnem terenu in primeru pokazati delovanje NRKB-podpore motoriziranemu bataljonu. Organizirati delovanje NRKB-podpore tudi na praktičnem primeru.

1.3. METODE DE LA

Pri izdelavi naloge sem uporabila naslednje metode:

- analizo virov in pridobitev potrebnih podatkov ter informacij,
- proučitev zbranih podatkov in informacij ter
- primerjavo zbranih podatkov in informacij.

1.4. STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE

Jedro zaključne naloge je sestavljeno iz treh glavnih delov.

Prvi del je teoretični in v njem je obravnavan sistem NRKB-podpore, NRKB-izvidništvo ter poveljevalni odnosi, z katerimi se lahko sreča NRKBO enota, ki je dodeljena drugi enoti.

V drugem delu sem s pomočjo tujih podatkov in informacij ter lastnih stališč in spoznanj poskušal poudariti najpomembnejše elemente NRKB-podpore motoriziranemu bataljonu in pomen, ki ga ima NRKB-nadzor.

V tretjem, zadnjem delu sem z pomočjo teoretičnih osnov, ki so bile podane v prvih dveh delih, poskušal postaviti okvir za delovanje voda NRKBO pri podpori motoriziranega bataljona. Na konkretnem primeru bo prikazano delovanje voda NRKB-izvidnikov pri podpori motoriziranega bataljona v napadu.

V zaključku bom strnil vsa pomembnejša spoznanja, stališča, ugotovitve in rešitve, ki se tičejo NRKB-podpore enotam.

2. SISTEM NRKB-PODPORE

Radiološka, kemična in biološka obramba² zajema obrambne ukrepe, ki omogočajo enotam preživetje, bojevanje in zmago proti nasprotniku, ki je uporabil jedrsko, biološko ali kemično orožje (Stergar, 2005: 1-9).

Sistem NRKB-podpore je del bojne podpore enot (kamor spada še artilerijska, inženirska podpora, zračna obramba ipd.) in je sestavljen iz treh osnovnih dejavnosti:

- NRKB-nadzor (oz. t.i. izogibanje kontaminaciji – contamination avoidance),
- zaščita (protection) in
- odpravljanje posledic – dekontaminacija (decontamination).

Sistem je zgrajen iz elementa NRKB-podpore po enotah SV in iz specialistične enote – 18. bataljona RKBO.

2.1. NRKB-NADZOR (CONTAMINATION AVOIDANCE)

Zajema ukrepe posameznikov in/ali enot, s katerimi se izognemo ali zmanjšamo možnosti napada z NRKB-orožji ter zmanjšamo učinek nevarnosti NRKB-orožja. Ti ukrepi prispevajo k večjim možnostim nadaljevanja vojaških operacij brez večjih motenj s tem, da zmanjšujejo morebitne žrtve, zmanjšujejo čas nošenja zaščitnih sredstev in zmanjšujejo potrebo po dekontaminaciji. Ti ukrepi so predvsem (FM 3-11: 2-1 – 2-6):

- maskiranje, razkropljenost, zavajanje, hiter odziv in popolnitev enot, aktivno bojno delovanje, uporaba zaščitnih lastnosti zemljišča, prilagajanje razmeram, ki nastanejo zaradi uporabe jedrskega, kemičnega ali biološkega orožja,
- obveščevalna priprava bojišča, ocena ranljivosti,
- NRKB izvidovanje³ (iskanje kontaminiranih območij, pregledovanje kontaminiranih območij, nadzor kontaminacije, vzorčenje, izvidovanje poti, cone in območja, označevanje kontaminiranih območij, določanje poti obhoda oz. detekcija in identifikacija, poročanje, označevanje in jemanje vzorcev,
- predvidevanje širjenja kontaminacije (NRKB-analize), laboratorijske analize.

2.2. ZAŠČIA (PROTECTION)

Je v neposredni povezavi z izogibanjem, saj ukrepi izogibanja istočasno pomenijo zaščito. Zaščita zajema individualno zaščito, postopke v primeru NRKB-dogodka⁴ in kolektivno zaščito (COLPRO). Individualna zaščita zajema pasivne ukrepe, kot so realistično urjenje,

² Radiološka, kemična in biološka obramba (RKBO) oz. nuklearna, radiološka, kemična in biološka obramba (NRKBO).

³ V nalogi bo govora o izvidniški NRKB-podpori, s čimer je mišljeno NRKB izvidovanje in vse kar spada pod ta pojem, tudi kadar to ni izrecno navedeno.

⁴ V ta pojem so zajeti tudi izpusti toksičnih industrijskih materij/snovi (dogodki ROTA – Releases other than attack)

maskiranje, kritje, zavajanje, povečana skrb utrjevanju, ipd. in uporabo namenske zaščitne opreme. Postopki v primeru NRKB-dogodka zahtevajo potrebno količino ur urjenja. Kolektivna zaščita pa omogoča dodatno zaščito, predstavlja varno območje, kjer je možno delati brez zaščitnih sredstev oz. se vsaj odpočiti (FM 3-11: 2-7 – 2-12).

2.3. ODPRAVLJANJE POSLEDIC – DEKONTAMINACIJA (DECONTAMINATION)

Pomeni izvajanje ukrepov, s katerimi posamezniki, poveljstva in enote delno ali popolnoma odpravijo negativne pojave, s tem pa ustvarjajo pogoje za preživetje in nadaljevanje bojnih delovanj. Dekontaminacija pa se deli na takojšnjo, delno in popolno. Ukrepi so naslednji (FM 3-11: 2-12 – 2-15) :

- reševanje in oskrba poškodovanih in kontaminiranih ljudi,
- gašenje požarov, odstranjevanje ruševin,
- odstranjevanje poškodovanega orožja in opreme,
- dekontaminacija kontaminiranih ljudi, orožja, opreme, objektov in zemljišč.

2.4. MESTO IZVIDNIŠKIH ENOT NRKBO V SISTEMU NRKB PODPORE

NRKB-izvidovanje predstavlja del ukrepov NRKB-nadzora (izogibanje kontaminaciji). Poveljnikom omogoča pridobivanje informacij o jedrskih in kemičnih dogodkih, o obsegu, vrsti in mestih kontaminacije ipd., kar omogoča poveljniku, ki ga izvidniška enota NRKBO podpira, da delovanje pravočasno prilagodi oz. ustrezno reagira.

Glavni namen NRKB-izvidovanja je pridobivanje informacij, zato predstavlja del obveščevalnega sistema.

Izvidniške enote NRKBO opravljajo pet osnovnih nalog: detekcijo, identifikacijo, poročanje, označevanje in jemanje vzorcev. Detekcija omogoča pravočasno reagiranje na NRKB-dogodek, z identifikacijo določimo potrebno zaščitno opremo in druge ukrepe, s poročanjem pravočasno opozorimo druge na nevarnost in posredujemo potrebne podatke o NRKB-dogodkih, označevanje omogoči drugim enotam, da se izognejo kontaminiranemu območju in ostanejo bojno aktivne, jemanje vzorcev pa pride v poštev predvsem takrat, ko z detektorji ni mogoče zaznati nevarne snovi in je zato potrebno narediti analize v laboratoriju.

Izvidniške enote se načeloma dodajajo drugim enotam za izvedbo določene naloge (npr. izvidniški vod k bataljonu ali brigadi ipd.). Običajno delujejo skupaj kot vod ali oddelek.

2.5. NALOGE, ZMOGLJIVOSTI IN OMEJITVE IZVIDNIŠKIH ENOT NRKBO

Izvidniški vod NRKBO opravlja pet osnovnih nalog na bojišču:

- **detekcija:** zaznavanje, ali je neka nevarnost prisotna;
- **identifikacija:** ugotavljanje, kakšna nevarnost je prisotna (kateri agens);
- **poročanje;**
- **označevanje in**
- **jemanje vzorcev.**

Zgodnja detekcija NRKB-nevarnosti je potrebna zaradi pravočasnega opozarjanja enot in osebja na prizadetih območjih. Detekcija kontaminacije je temelj izogibanja kontaminacije. Hitra detekcija in opozarjanje sta potrebna, da se vojaki primerno zaščitijo pred NRKB-nevarnostmi, oziroma se izmaknejo. Identifikacija omogoča izbiro primernega nivoja zaščite, preventivnih ukrepov in ravnanja z ranjenci. Označevanje in poročanje o kontaminiranih območjih omogoča našim enotam, da se mu izognejo. Podatki o kontaminaciji so neuporabni, če ne dosežejo oseb (poveljnikov), ki sprejemajo odločitve. Vzorci se jemljejo zaradi identifikacije neznanih agensov. Vzorčenje (in sledeče laboratorijske analize) so glavno sredstvo za odkrivanje bioloških agensov (FM 3-101-2: 1-1).

NRKB-izvidništvo je del skupne obveščevalne dejavnosti. Njegova glavna (skupna) naloga je zagotavljanje obveščevalnih podatkov (FM 3-101-2: 1-1).

Glavne omejitve (Stergar, 2005, 1-12):

- zaščita pred ognjenim delovanjem (izvidniško vozilo ni bojno vozilo pehote ali tank, zato se izogibaj ognjenega stika z nasprotnikom, če je le mogoče);
- oborožitev (učinkoviti doseg, tehnične zmogljivosti orožja);
- doseg vozila z enim polnjenjem rezervoarja;
- premikanje po terenu (naklon, ovire ipd.);
- zmogljivosti detektorjev;
- doseg radijskih naprav ipd.

3. NRKB-IZVIDOVANJE

3.1. VRSTE NRKB-IZVIDOVANJA

3.1.1. Radiološko izvidovanje

Pod pojmom radiološko izvidovanje razumemo predvsem (Cunder, 2004: 5):

- zbiranje osnovnih podatkov o izvršenih jedrskih eksplozijah ter določanje kraja, časa, vrste in moči jedrske eksplozije,
- odkrivanje prihoda radioaktivnih padavin in radiološke kontaminacije zemljišča, zraka, vode in vseh drugih objektov,
- merjenje jakosti radioaktivnega sevanja zemljišča, zraka, vode in drugih objektov,
- ugotavljanje smeri z manjšo intenziteto sevanja zaradi prehoda skozi KONZ,
- označevanje radiološko kontaminiranega zemljišča in objektov,
- ponovno izvidovanje KONZ-a in objektov zaradi spremljanja in označevanja sprememb,
- jemanje vzorcev kontaminiranega materiala (snovi) za podrobnejšo analizo,
- obveščanje poveljstev o radiološki nevarnosti in predajanje alarmov enotam, ki jih le-ta ogroža,
- po potrebi izvajanje kontrolno-zaščitne službe na komunikacijah, ki vodijo h KONZ-u.

3.1.2. Kemično izvidovanje

Pri kemičnem izvidovanju gre predvsem za (Cunder, 2004: 5):

- odkrivanje kemičnih napadov, prihod in smeri (območja) širjenja par bojnih strupov,
- zbiranje podatkov o kemičnih dogodkih (čas, kraj, vrsta b/s in sredstvo, s katerim je bil napad izvršen),
- izvidovanje zemljišča, zraka, vode in vseh drugih objektov in določanje karakteristik kemične kontaminacije v rajonih kemičnih dogodkov in v coni širjenja hlapov b/s,
- odkrivanje poti za obhod in premagovanje KONZ-a,
- označevanje KONZ-a in objektov,
- zbiranje vzorcev za podrobnejše analize,
- kontrola sprememb na KONZ-u in v conah širjenja hlapov b/s,
- obveščanje poveljstev o kemični nevarnosti in podajanje alarmov enotam, ki jih le-ta ogroža,
- po potrebi izvajanje kontrolno-zaščitne službe na komunikacijah, ki vodijo h KONZ-u.

3.1.3. Biološko izvidovanje

Pri biološkem izvidovanju je poudarek na (Cunder, 2004: 5):

- odkrivanju po zunanjih znakih, obstoja biološke kontaminacije in zbiranju določenih informacij,
- jemanju vzorcev zemlje, vode ali predmetov za katere obstaja sum, da so biološko kontaminirani,
- označevanju biološko kontaminiranega zemljišča in objektov.

3.1.4. Meteorološko opazovanje

Meteorološko opazovanje pomeni (Cunder, 2004: 6):

merjenje hitrosti in smeri vetra, vlažnosti zraka, temperature zraka in zemlje, opazovanje splošnega stanja vremena (dež, sneg, oblačnost), horizontalne vidljivosti in drugih vremenskih podatkov v nižjih slojih atmosfere - to so namreč zelo pomembni parametri od katerih je odvisno spremljanje gibanja meteoroloških pojavov, ki lahko bistveno vplivajo na odločanje in pravočasno ukrepanje v primeru uporabe NRKB-orožja.

3.2. NAČELA IZVIDNIŠKIH ENOT NRKBO

Šest osnovnih načel načrtovanja in uporabe NRKB-izvidniških enot je⁵ (FM 3-101-2: 1-1):

3.2.1. Ohranjanje sposobnosti manevra

Z izogibanjem kontaminiranim območjem ohranjajo enote, ki jih izvidniki NRKBO podpirajo, sposobnost manevra.

3.2.2. Osredotočanje na nevarnost

Z obveščevalno pripravo bojišča podrobno določimo območja, kjer bodo potrebne izvidniške enote NRKBO. Te enote ne morejo biti prisotne povsod zato je potrebno določiti kje obstaja NRKB-nevarnost. S pomočjo NRKB-strokovnjakov in obveščevalnih podatkov določimo kje, kdaj, kako in zakaj lahko sovražnik uporabi NRKB-orožje⁶. Obveščevalna služba poskrbi za osredotočenost NRKB-izvidnikov na ključnih točkah v okviru operacije.

3.2.3. Pravočasno in natančno poročanje

Pravočasno posredovane, natančne in osredotočene informacije so bistvenega pomena za učinkovito odločanje. Poveljniki torej potrebujejo informacije za sprejem pravilne odločitve. Informacija o odsotnosti kontaminacije lahko pove prav toliko, kot informacija o prisotnosti kontaminacije. Poročanje je ključno za izogibanje kontaminaciji. Če informacija ni hitra in pravočasna nima velikega pomena.

3.2.4. Hitra reakcija

Takoj ko je prišlo do NRKB-dogodka pridejo do izraza izvidniške enote NRKBO, ki ugotovijo vrsto kontaminacije, intenzivnost, obseg, določijo nevarna območja. Primarna

⁵ Po viru (STANAG 2112 NBC, 1998, 4) je osnovnih načel uporabe izvidniških enot pet: osredotočenost na nevarnost, pravočasno in natančno poročanje, hitra reakcija, izogibanje stiku z nasprotnikom in maksimalno izkoriščanje kapacitet izvidniških enot NRKBO.

⁶ Do NRKB-nevarnosti lahko pride tudi brez uporabe NRKB-orožja. Lahko pride do izpusta (namernega, povzročenege) t.i. TIM – toksičnih industrijskih materij, ki jih hranijo v industrijskih obratih.

obveščevalna dejavnost mora biti usmerjena k iskanju obhodnih poti in prehodov skozi kontaminirano območje.

3.2.5. Izogibanje stiku z nasprotnikom

NRKB-izvidniški vod nima posebnih sposobnosti za bojevanje (ognjeno delovanje) zato se je potrebno izogibati stiku z nasprotnikom, kjer in dokler je le mogoče. Zapletanje v bojevanje lahko ogrozi podporo in naloge, ki jih ima NRKB-enota. Izguba enega samega NRKB-sistema (vozila, enote) lahko oteži izvedbo celotne operacije.

3.2.6. Maksimalno izkoriščanje kapacitet izvidniških enot NRKBO

NRKB-izvidniške enote nikoli niso v rezervi. Vsem enotam NRKB-izvidnikov je potrebno dodeliti take naloge, ki v največji meri izkoriščajo njihove zmožnosti. Upoštevati je potrebno mobilnost, zaščito, vzdržljivost in zmožnosti detekcije za različne enote (in tipe vozil)⁷.

3.3. NRKB-IZVIDNIŠKE NALOGE

Izvidniške naloge so naloge, ki jih lahko dobi izvidniška enota NRKBO od nadrejene enote oz. od poveljnika enote, ki jo izvidniška enota NRKBO podpira. Poznamo pet osnovnih nalog izvidovanja⁸, ki jih na bojišču izvaja NRKB-izvidniška enota (poglavje povzeto po: FM 3-101-2: 5-1 – 5-22):

- izvidovanje poti (route recon),
- izvidovanje cone (zone recon),
- izvidovanje območja (area recon) in
- določitev obhoda (by-pass).

3.3.1. Izvidovanje poti (route recon)

Neposredni namen izvidovanja poti je zagotoviti čim več informacij o tej poti. Sama pot napredovanja je lahko cesta, komunikacija ali pa os napredovanja. Naloga je primerna, za situacijo, ko obstaja velika verjetnost srečanja s kontaminacijo vzdolž poti. Ko je kontaminacija odkrita, lahko NRKB-izvidniška enota stori sledeče:

- opravi pregled z namenom, da ugotovi obseg kontaminacije,
- locira in označi nekontaminirane (čiste) obhode,
- nalogo zaključi, v soglasju s poveljnikom, ki nalogo vodi,
- nadaljuje z nalogo.

⁷ SV se bo verjetno odločila za nabavo različnih izvidniških vozil (lahkih, srednjih, težkih), zaenkrat pa opazovalci NRKBO uporabljajo terenska vozila »Puch«. Pri toliko različnih vozilih je še posebej potrebno upoštevati različne karakteristike in zmožnosti vozil pri dodeljevanju nalog.

⁸ To so naloge izvidovanja in se razlikujejo od osnovnih nalog izvidniških enot NRKBO (te pa so detekcija, identifikacija, poročanje, označevanje, jemanje vzorcev).

Ključne (kritične) naloge

Določene naloge morajo biti zaključene med izvidovanjem poti. Ključne naloge so:

- izvidovanje smeri in določitev lokacij kakršnekoli kontaminacije,
- določitev in označitev obhoda v primeru prisotnosti kontaminacije,
- označitev in poročanje o vseh NRKB-nevarnostih vzdolž poti.

3.3.2. Izvidovanje cone (zone recon)

Namen NRKB-izvidovanja cone je pridobiti potrebne informacije o NRKB-nevarnostih znotraj neke cone. Naloga je primerna takrat, ko so naši podatki o tem območju omejeni in so hkrati prisotni tudi znaki ali obstajajo poročila o NRKB-nevarnostih (tveganju). Če je med izvajanjem naloge kontaminacija locirana, lahko NRKB-izvidniška enota stori sledeče:

- opravi pregled z namenom, da ugotovi obseg kontaminacije,
- locira in označi nekontaminirane (čiste) obhode,
- nalogo zaključi, v soglasju s poveljnikom, ki nalogo vodi,
- nadaljuje z nalogo.

Ključne (kritične) naloge

Določene naloge morajo biti končane med samim izvidovanjem cone, razen, če je izrecno drugače ukazano s strani poveljnika. Glede na čas in svoj namen lahko poveljnik ukaže izvidovanje s ciljem pridobiti le specifične informacije. Kritične naloge so:

- izvidovanje celotnega terena znotraj cone z namenom odkriti kontaminacijo,
- določiti vsa območja, ki so bila predhodno izpostavljena NRKB-napadom in ugotoviti, če na teh območjih še vedno obstaja NRKB-nevarnost,
- določiti vse možne kontaminacije znotraj cone,
- preveriti vse vodne vire in ugotoviti ali so kontaminirani,
- locirati vse komercialne kemične, farmacevtske, medicinske in nuklearne kapacitete,
- sporočiti vse pridobljene informacije,
- označiti kontaminirane predele,
- določiti poti, ki zaobidejo kontaminacijo (obhodi).

3.3.3. Izvidovanje območja (area recon)

NRKB-izvidovanje območja je specializirana oblika izvidovanja območja, saj želimo pridobiti informacije o manjšem (specifičnem) območju. Ker smo osredotočeni na specifično območje, poteka izvidovanje hitreje. Ko sprejmemo poročilo o NRKB-napadu na določeno območje, se naloga izvidovanja specifičnega območja izvaja tako, da določimo aktualno lego napada, saj v mnogih primerih enota, ki je poročala o napadu, ne bo podala točnega kraja napada. Če je kontaminacija locirana, lahko med izvajanjem naloge NRKB-izvidniška enota stori sledeče:

- opravi pregled z namenom, da ugotovi obseg kontaminacije,
- locira in označi nekontaminirane (čiste) obhodne poti,
- nalogo zaključi, v soglasju s poveljnikom, ki nalogo vodi,
- nadaljuje z nalogo.

Ključne (kritične) naloge

Ključne naloge med NRKB-izvidovanjem specifičnega območja so:

- izvidovanje celotnega terena znotraj specifičnega območja,
- določiti in označiti vse NRKB-nevarnosti znotraj izvidovanega območja,
- določiti obhodne poti okoli identificiranih območij kontaminacije,
- sporočiti vse pridobljene informacije.

3.3.4. Določitev obhoda (by-pass)

Določitev obhoda je naloga, s katero med izvajanjem bojnih operacij (nalog) hitro poiščemo poti okoli kontaminiranega območja. Ponavadi se uporablja v podporo manevrskim silam med izvajanjem ofenzivnih nalog. Kontaminirano območje je lahko locirano znotraj posrednega ali neposrednega območja sovražnikovega ognja. Namen določitve obhoda kontaminiranega območja je zagotoviti manevrskim silam nadaljevanje naloge z najmanjšo stopnjo uporabe zaščitnih sredstev in brez izgub časa. Ko manevrske sile ali NRKB-izvidniška enota locira kontaminirano območje, ima NRKB-izvidniška enota naslednje možnosti:

- izbere primerno tehniko izvidovanja,
- vodi enote, ki sledijo, okoli ali skozi kontaminirano območje,
- nadaljuje z izvajanjem naloge.

Ključne (kritične) naloge

Ključne naloge so:

- določitev najhitrejše in najvarnejše poti okoli kontaminiranega območja,
- določitev in označitev obhodne poti,
- pripravljenost na srečanje s sovražnikovimi enotami,
- sporočiti vse pridobljene informacije.

3.4. NRKB-IZVIDNIŠKE TEHNIKE

Tehnika predstavlja način izvedbe izvidniške naloge. Primer: za izvedbo izvidovanja cone bomo uporabili tehniko iskanja in nadzorovanja. Uporaba posamezne tehnike zavisi od dejavnikov METT-T⁹. Poznamo štiri tehnike za določitev vrste in obsega NRKB-kontaminacije (povzeto po Stergar, 2005:5/2 – 5/4, Cunder, 2004: 7-9):

- iskanje (search),
- pregledovanje (survey),
- jemanje vzorcev (sampling),
- nadzorovanje ali opazovanje (surveillance).

Logični vrstni red uporabe tehnik je naslednji:

- na določenem območju – vas XY – je bilo uporabljeno kemično orožje,
- motorizirani bataljon, ki je odgovoren za tisto območje, je dobil vrsto poročil RKB1/kem,
- izvidniški vod NRKBO, ki je temu bataljonu dodan, je dobil nalogo izvidovanja območja – vas XY,

⁹ Naloga (mission), nasprotnik (enemy), zemljišče (terrain), razpoložljive sile (troops available) in razpoložljiv čas (time available).

- izvidniški vod se pripravi za nalogo (namesti zaščitno opremo, pripravi vozila ipd.) in se odpravi na izvedbo naloge,
- da poišče kontaminacijo, uporabi tehniko iskanja v obliki linije (poleg te bi lahko uporabil cikcak ali zvezdo),
- ko kontaminacijo najde, poroča in dobi nalogo, naj poišče meje kontaminiranega območja, zato uporabi tehniko pregledovanja kontaminiranega območja v obliki škatle (poleg te bi lahko uporabil zvezdo, marjetico ali sprednjo in zadnjo mejo),
- ko je kontaminirano območje označeno, poveljnik voda poroča nadrejenemu, da je opravil nalogo, in zahteva podporo dekontaminatorjev.

3.4.1. Iskanje

Ta tehnika se predvsem uporablja za odkrivanje kontaminacije med vožnjo (premikanjem). Označevanje kemične kontaminacije se vedno opravlja na čistem območju (pred sprednjo ali za zadnjo mejo), pri radiološki kontaminaciji pa na mestu, kjer dozna hitrost doseže vrednost 5 mSv/h.

3.4.2. Pregledovanje

Ta tehnika se uporablja takrat, ko je bila RKB kontaminacija že odkrita in identificirana, vendar hoče poveljujoči poznati meje kontaminacije v njegovem interesnem območju. NRKB-pregledovalne operacije se izvajajo z namenom definirati meje kontaminacije na znanem področju (ob poteh, v conah, na območjih, ob interesnih točkah ali objektih). Pregledovanje je potrebno, ko poveljnik potrebuje podrobne informacije (tip agensa (strup), intenzivnost/koncentracija, meje kontaminacije) o kontaminiranem področju.

3.4.3. Jemanje vzorcev

Ta tehnika se uporablja, ko je že bilo izvedeno NRKB-iskanje ali NRKB-pregledovanje, vendar so potrebni še vzorci. Vzorci se jemljejo zaradi potrditve kontaminacije, določene med samim iskanjem in pregledovanjem. To je zelo pomembno pri dokazovanju prve uporabe, ali pa če vrsta kontaminacije še ni bila določena.

3.4.4. Opazovanje

Gre za opazovanje oz. nadzor nad določenim območjem, na katerem opazujemo za jedrskimi, kemičnimi in biološkimi dogodki. Ponavadi gre za opazovanje iz vozil (t.i. mobilno NRKB-opazovanje).

3.5. TEHNIKE ISKANJA KONTAMINACIJE IN PREGLEDOVANJA KONTAMINIRANIH OBMOČIJ

Na splošno se tehnike kot so linija, cikcak, zvezda ter odskok in obhod uporabljajo za iskanje kontaminacije, tehnike škatle, marjetice (deteljice) in sprednja/zadnja meja pa za pregledovanje kontaminiranih območij.

Tabela 1: Tehnike iskanja in pregledovanja kontaminacije

NALOGA	FORMACIJA	TEHNIKA ISKANJA	TEHNIKA PREGLEDOVANJA
IZVIDOVANJE POTI	DVOJNA KOLONA	LINIJA CIKCAK	SPREDNJA/ZADNJA MEJA MARJETICA ŠKATLA
IZVIDOVANJE OBMOČJA	VRSTA KLIN V EŠALON	ZVEZDA LINIJA	MARJETICA ŠKATLA SPREDNJA/ZADNJA MEJA ZVEZDA
IZVIDOVANJE CONE	KLIN VRSTA V EŠALON	CIKCAK LINIJA	MARJETICA ŠKATLA SPREDNJA/ZADNJA MEJA ZVEZDA
IZVIDOVANJE OBJEKTA ALI TOČKE	VRSTA KLIN V	ZVEZDA LINIJA	MARJETICA ŠKATLA SPREDNJA/ZADNJA MEJA ZVEZDA
ISKANJE OBHODA	DVOJNA KOLONA	ODSKOK IN OBHOD	

Vir: (FM 3-101-2, 1994, 5-4)

V nadaljevanju so opisane tehnike iskanja kontaminacije in pregledovanja kontaminiranih območij za enote velikosti oddelkov in vodov.

3.5.1. Iskanje kontaminacije – linija

Tehnika linije je podobna tehniki cikcak. Med tem, ko se lahko tehnika cikcak uporablja za NRKB-izvidovanje poti, območji ali con, se tehnika linije primarno uporablja le za izvidovanje poti. Lahko se uporablja tudi za NRKB-izvidovanje dolgih, ozkih območij kakršna je recimo soteska. Uporablja se za izvidniški oddelek NRKBO ali vod. Delo je sledeče: enota začne iskanje na izhodiščni črti z medsebojnimi intervali, ki naj ne presegajo 200 m; vsako vozilo se premika vzdolž črte (linije), dokler ne doseže meje napredovanja oz. končne črte; ta tehnika se ponavlja vse do takrat, dokler ni NRKB-kontaminacija zaznana (sledi ena od tehnik pregledovanja) ali pa ni celotno območje preiskano (FM 3-101-2, 1994, 5-7, 5-8).

3.5.2. Iskanje kontaminacije – cikcak

Tehnika cikcak se lahko uporablja z oddelkom ali z vodom. V glavnem se uporablja med izvidovanjem območja (npr. izvidovanje koridorja za premik ali osi napredovanja). Z vozili opremljen oddelek izvaja NRKB-izvidovanje cone z uporabo tehnike cikcak. Oddelek preveri vsa ključna območja, kjer je možna NRKB-kontaminacija. Vozili se premikata od začetne do končne črte oddaljeni drugo od drugega glede na pogoje zemljišča (okoli 200 m). Ko prideta

do konca cone, se obrneta in se premakneta nazaj. To ponavljata dokler ne pregledata celotne cone ali dokler ne zaznata kontaminacije. Če je na voljo več vozil (npr. vod), pa se vozila premikajo cikcak drugo ob drugem in pregledajo cono naenkrat. Takoj, ko eno od vozil zazna kontaminacijo, pa se uporablja ena od tehnik pregledovanja kontaminiranih območij (FM 3-101-2, 1994, 5-4, 5-5).

3.5.3. Iskanje kontaminacije – odskok in obhod

Ta vzorec se uporablja za hitro določitev obhodne poti okoli kontaminiranega območja s ciljem določanja nekontaminirane poti in omogočanjem enotam, ki sledijo, da delujejo pod normalnimi pogoji (ni potrebno postavljati zaščitnih sredstev v zaščitni položaj, ni potrebna dekontaminacija, prihrani se čas, morala ne upade ipd.). Uporablja se za posamezno izvidniško vozilo NRKBO oz. skupino, oddelek ali vod. Vozilo, ki odkrije kontaminacijo, se ustavi, poroča, “odskoči” bočno za 100 do 200 metrov v levo ali desno, dokler ne pride na čisto, postavi označbo in se nato spet giblje v prvotni smeri. Če ponovno naleti na kontaminacijo, vozilo ponovi bočni premik (FM 3-101-2, 1994, 5-9).

3.5.4. Iskanje kontaminacije in pregledovanje kontaminiranih območij – zvezda

Ta tehnika se uporablja, ko želi poveljnik poznati grobo velikost kontaminiranega območja. Uporablja se tako za iskanje kontaminacije kot za pregledovanje kontaminiranih območij. Primerna je za posamezno izvidniško vozilo NRKBO oz. skupino, oddelek ali vod. Eno izvidniško moštvo (eno vozilo) se giblje naprej v vzorcu zvezde (določa si markantne točke, proti katerim se premika), da zazna in potrdi prisotnost kontaminacije. Če je območje dovolj veliko, se lahko uporabita tudi dve vozili. Izvidniško vozilo označi meje kontaminacije in v višje poveljstvo (nadrejenim) pošlje poročilo RKB-4. Po izvidovanju območja preostala vozila, ki so zagotavljala varovanje, sledijo prvemu vozilu in nadaljujejo z nalogo. Označuje se podobno kot pri drugih tehnikah (na čistem) (FM 3-101-2, 1994, 5-6).

3.5.5. Pregledovanje kontaminiranih območij – sprednja in zadnja meja

Cilj te tehnike je hitro ugotoviti globino kontaminiranega območja. Izvidniški element mora določiti sprednjo in zadnjo mejo kontaminacije. Uporablja se za izvidniški oddelek NRKBO ali vod. Delo je sledeče: ko je kontaminacija zaznana in potrjena se enota (oddelek, vod) ustavi, sledi poročilo in premik vozila, ki je kontaminacijo zaznalo za 100 do 200 nazaj, nato označi (postavi zastavico), ostala vozila zagotavljajo varovanje. Vozilo, ki je zaznalo kontaminacijo nadaljuje z izvidovanjem v smeri premika, se ustavlja na 150-200 m, in ko ne zazna več kontaminacije, poroča in označi zadnjo mejo. Ko je označena zadnja meja kontaminacije, izvidniška enota NRKBO zahteva nadaljnja navodila in podporo dekontaminatorjev. V primeru ko več vozil zazna kontaminacijo ravna enako kot v zgoraj navedenem primeru, ker je cilj pri tej tehniki označiti sprednjo in zadnjo mejo kontaminacije; nadgradnja tega je premik skrajnega levega in skrajnega desnega vozila po označeni zadnji meji v levo in v desno za 100 do 200 m in nato v nasprotni smeri premika, kar omogoči določitev stranskih mej kontaminiranega območja (FM 3-101-2, 1994, 5-8, 5-9).

3.5.6. Pregledovanje kontaminiranih območij – škatla

Tehnika škatle se uporablja pri pregledovanju, ko želi poveljnik poznati meje kontaminacije in kadar predvidevamo večje območje kontaminacije. Za to tehniko se porabi veliko časa, zato se uporablja, če nam čas to omogoča. Tehniko uporablja oddelek ali vod. Poteka po naslednjih korakih: vozilo 2 odkrije kontaminacijo, se ustavi in o tem obvesti ostali dve vozili, ki se ustavita; vodja se odloči za tehniko škatle; vozilo 2 se vrne iz kontaminiranega območja za 100-200 m nazaj na čisto oz. dokler ni vozilo v liniji z označbama vozil 1 in 3; vsa vozila postavijo označbo; vozilo 2 se premika v smeri premika dokler ne najde zadnje meje, postavi zastavico in čaka na vozili 1 in 3. Vozilo 1 se obrne v levo za 90° in se premakne za 100-200 m naprej, nato se obrne v desno za 90° in se premika v prvotni smeri premika za okoli 200 m. Če naleti na kontaminacijo se premakne nazaj na čisto in označi, če pa ne naleti na kontaminacijo, pa označi na mestu, na katerem stoji; postopek nadaljuje dokler ne pride v višino vozila 2. Vozilo 3 izvaja enake postopke kot vozilo 1, le da v drugo smer. Vozili 1 in 3 nadaljujeta s proceduro okrog kontaminiranega območja, dokler niso označene zunanje meje kontaminacije (FM 3-101-2, 1994, 5-5, 5-6).

3.5.7. Pregledovanje kontaminiranih območij – marjetica

Tehnika marjetice (ali deteljice) se uporablja, ko želi poveljnik poznati meje NRKB-kontaminacije na določeni lokaciji (določanje mej kontaminiranega območja). Za ta vzorec se porabi veliko časa, zato se ponavadi uporablja takrat, ko je območje zavarovano. Primerna je za posamezno vozilo ali skupino, za oddelek ali vod. Posamezno vozilo išče NRKB-kontaminacijo v vzorcu deteljice na interesni točki v vseh štirih smereh. Velikost enega kroga je 100 – 200 m. Z vozilom je mogoče pokriti območje 400x400 m, z oddelkom je tako mogoče pokriti območje 800x400 m. Označuje se podobno kot pri drugih tehnikah (na čistem). Kljub precejšnji porabi časa zagotavlja podrobno pokritost in informacije o kontaminiranem območju. Tehniko je mogoče izvajati tudi brez uporabe vozil – peš (FM 3-101-2, 1994, 5-7).

4. POVELJNIŠKA RAZMERJA

4.1. FORMACIJSKA, PODREJENA ALI DODELJENA ENOTA

Poveljniška razmerja opredeljuje stopnjo odgovornosti in pristojnosti poveljnika nad podrejenimi enotami. Pri izvajanju poveljevanja razlikujemo naslednje tipe enot (Furlan in Božič, 2000: 20):

Formacijska enota: enota, ki je opredeljena v formaciji ali organizacijsko mobilizacijskem razvoju enote ali sestava. Poveljnik ima vsa pooblastila in odgovornosti za poveljevanje enoti.

Podrejena enota: enota, ki je z aktom poveljevanja razvojem trajno ali za daljši čas v celoti podrejena določenemu poveljstvu ali drugi enoti. Poveljnik ima vsa pooblastila in odgovornosti za poveljevanje enoti.

Dodeljena enota: enota, ki je z aktom poveljevanja začasno dodeljena poveljstvu ali drugi enoti. Poveljnik nad dodeljeno enoto izvaja omejene funkcije poveljevanja. Omejitve pristojnosti in odgovornosti nad dodeljeno enoto so določene s poveljem v katerem je opredeljena dodelitev. Enota NRKBO bo najverjetneje dodeljena določeni enoti za posamezno nalogo (npr. Napad).

4.2. PRISTOJNOSTI POVELJEVANJA

Oblike pooblastil za poveljevanje nad dodeljenimi enotami so naslednje (Furlan in Božič, 2000: 20-22):

Popolno poveljevanje. Poveljnik ima vsa pooblastila za poveljevanje in nosi odgovornost za enoto v celoti. Pooblastila niso časovno omejena.

Operativno poveljevanje (OPCOM). Pooblastila, ki poveljniku omogočajo določanje nalog podrejenim poveljnikom v zvezi z razmeščanjem in prerazporejanjem enot ter za dodelitev operativne in/ali taktične kontrole, če je potrebno. Pooblastilo ne vključuje odgovornosti za kadrovske in logistično zagotovitev teh enot.

Operativna kontrola (OPCON): Pooblastilo, ki ga prejme poveljnik za vodenje dodeljenih sil s katerimi lahko izvede določene naloge, običajno omejene z vsebino, časom ali prostorom. Vključuje razmeščanje enot in dodelitev pristojnosti taktične kontrole nad enotami, če je potrebno. Ne zajema pooblastil za ločeno uporabo posameznih sestavnih delov dodeljenih enot, niti odgovornosti za kadrovske zadeve in logistiko. Poveljujoči, ki ima OPCON pooblastila nad določeno enoto, ne sme izdajati nalog, ki niso zajete v povelju oziroma dokumentu, ki delegira pooblastila, brez predhodnega posvetovanja z osebo, ki je dokument izdala. OPCON pooblastila so bolj omejena kot OPCOM in ne vključujejo pooblastil za nadaljnje podrejanje enote ali uporabo enote za naloge za katere niso dodeljena pooblastila.

Operativna kontrola v mirovnih operacijah: nepopolna pristojnost poveljevanja, ki je dana tujemu poveljniku za opredeljen časovni okvir ali nalogo. Vključuje pristojnost nad enotami

Slovenske vojske v sestavi mednarodnih mirovnih sil. Tuj poveljnik ne more spreminjati naloge oziroma razmeščati ali uporabljati enot Slovenske vojske zunaj območja odgovornosti, za katerega je dala soglasje vlada Republike Slovenije, ne more uporabljati enote po delih ali jo reorganizirati ter izvajati kadrovskih in disciplinskih ukrepov. Po odločitvi načelnika GŠSV so lahko dodeljene tujemu poveljniku tudi druge oblike omejenih pooblastil za poveljevanje nad enotami Slovenske vojske (npr. OPCOM).

Taktično poveljevanje (TACOM): pristojnost dodeljena poveljniku za poveljevanje nad dodeljenimi enotami, za izvršitev naloge dodeljene s strani nadrejenega poveljstva. Tako kot pri OPCOM ne vključuje odgovornosti za kadrovske in logistične zagotovitev. Taktično poveljevanje je za razliko od operativnega poveljevanja časovno krajše oziroma se ponavadi nanaša samo na določeno fazo izvajanja bojnih delovanj.

Taktična kontrola (TACON): pristojnost dodeljena poveljniku nad dodeljenimi enotami za izvedbo določene naloge, ki je natančno prostorsko ali časovno omejena. Nanaša se ponavadi na podrobno, običajno lokalno vodenje delovanj enote, premikov ali manevrov, ki so nujno potrebni za izvršitev naloge. Taktična kontrola je neločljivo povezana z operativno kontrolo. Lahko se delegira in izvaja na katerikoli ravni poveljevanja. Tako kot pri TACOM ne vključuje odgovornosti za kadrovske in logistične zagotovitev dodeljene enote.

Administrativna kontrola (ADMINCON): pristojnosti nad podrejenimi enotami glede zagotovitve delovanja. Vključuje kontrolo nad viri in opremo, kadrovske zadeve, logistiko, usposabljanje posameznikov in enote, pripravljenost, mobilizacijo, demobilizacijo (odpust), disciplinske ukrepe in ostale zadeve, ki niso vključene v operativne naloge. Administrativna kontrola ne vključuje pristojnosti za uporabo enote.

Tabela 2: Vsebine pristojnosti za poveljevanje

	PRISTOJNOST POVELJEVANJA			
	OPCOM	OPCON	TACOM	TACON
Dodelitev naloge	DA	NE	NE	NE
Dodelitev delne (izhajajoče) naloge	DA	NE	DA	NE
Dodelitev enote drugemu poveljniku	DA	NE	NE	NE
Ločena uporaba enot v sestavi	DA	NE	NE	NE
Dodelitev OPCOM pooblastil	DA			
Dodelitev OPCON pooblastil	DA	DA*		
Dodelitev TACOM pooblastil	DA	DA	NE	
Dodelitev TACON pooblastil	DA	DA	NE	NE
Razmeščanje (razvoj) enot	DA	DA	NE	NE
Vodenje premikov in manevra	DA	DA	DA	DA
Kadrovska zagotovitev	NE	NE	NE	NE
Logistična zagotovitev	NE	NE	NE	NE

Vir: (Furlan in Božič, 2000, 23)

* po odobritvi nadrejenega

4.3. ODNOS MED IZVIDNIŠKIM VODOM IN IZVIDNIŠKIM VODOM NRKBO

Enota, kateri je izvidniški vod NRKBO dodan, bo poskušala zmogljivosti tega voda izkoristiti kar v največji možni meri. Izvidniški vod NRKBO lahko pri izvedbi določene naloge sodeluje z izvidniškim vodom enote, kateri je dodan (primer izvidniški vod NRKBO – lahka izvidniška vozila z izvidniškim vodom 20. MOTB). Odnos med njima se vedno določi v ukazu za delovanje. Če voda delujeta skupaj, je vedno eden nadrejen drugemu in obratno (npr. izv. vod 20. MOTB OPCON izv. vodu NRKBO). Lahko se določenemu vodu le doda določen oddelek (npr. 1. oddelek izv. voda NRKBO je OPCON izv. vodu 20. MOTB).

Poveljniki vodov in oddelkov morajo biti posebej pozorni na določitve v ukazu za delovanje, kjer je določena vrsta podreditve (OPCOM, OPCON ipd.). V vsakem trenutku morajo namreč vedeti v kakšni meri so še odgovorni za oddelke, ki so jih dodali drugim, oz. kdo jim zagotavlja logistično oskrbo, komu poročajo ipd (Stergar, 2005, 2-9).

5. ZNAČILNOSTI NAPADA

Napad je odločilna zvrst bojnega delovanja, pri kateri s pomočjo ognja in premika vpademo v sovražnikov bojni razpored, ga razbijemo in uničimo ter zajamemo in zavzamemo prostor, ki ga je sovražnik prej branil. Temeljni in končni cilj napada je nevtraliziranje sovražnika oziroma njegovo uničenje. (Unger, Lukman, Rode, Beslič, 2003, 120)

5.1. OBLIKE NAPADA

Glede na način uporabe manevra glavnih sil poznamo oklenitveni, bočni, obhodni napad, napad iz zaledja in frontalni napad.

Oklenitveni napad: taktične enote z glavnimi silami napadajo en ali oba boka sovražnika. Ponavadi ga izvajamo v kombinaciji s frontalnim in zalednim delovanjem. Cilj je obkoliti sovražnika.

Bočni napad: glavne sile napadajo sovražnikov bok.

Obhodni napad: enote ga uporabljajo, kadar so medprostori večji in slabo organizirani, boki pa odkriti boki in kadar v smeri obhoda ni močnejše sovražnikove rezerve.

Napad iz zaledja: enote ga izvajajo v zaledju obrambnega razporeda sovražnika, kamor so se vrinile z vertikalnim manevrom ali z obhodom. Delujejo v sodelovanju z enotami na ognjeni črti.

Frontalni napad: izvajamo ga, kadar ni mogoče izvesti druge oblike napada, torej kadar smo obkoljeni, kadar se sovražnikovi položaji raztezajo preveč v širino ali kadar smo časovno omejeni. Ponavadi ga izvajamo, kadar imamo premoč in kadar sovražnik nima dobro organizirane obrambe.

Preganjanje: je bojna taktična aktivnost, s katero sovražniku onemogočamo umik in organiziranje odpora v globini. Preganjanje je rezultat uspešnega napada s ciljem, da sovražnika popolnoma uničimo ali razbijemo.

Demonstrativni napad je aktivno delovanje, ki ga enote izvajajo z namenom, da bi zaslepile sovražnika o smeri delovanja glavnih sil, da bi sovražnika pritegovale nase in drugo (Unger, Lukman, Rode, Beslič, 2003, 121- 123).

Pri vsaki obliki napada skušamo enote vriniti v sovražnikove medprostore in s tem doseči razpad njegovega obrambnega sistema.

Enote lahko izvajajo pripravljene ali hitri napad.

Pripravljene napad je skrbno načrtovan in organiziran. Izvajamo ga vedno kadar imamo zanj dovolj časa. Med pripravo takega napada lahko organiziramo tudi posebno urjenje za konkretni predvideni napad. Pripravljene napad se ponavadi izvaja na sovražnika, ki je pravočasno organiziral obrambo.

Pripravljene napad izvajamo kadar presenečenje ni mogoče in je treba sovražnikove obrambne črte »mehčati«.

Hitri napad izvajamo vedno kadar ni časa, da bi organizirali pripravljenega. Ponavadi ga izvajamo iz premika ali kot nadaljevanje protinapada. Hitri napad izvajamo kadar želimo napasti sovražnika, ki je na hitro organiziral obrambo, kadar ga želimo napasti v premiku, napadu oziroma zasedi ali kadar nameravamo napasti sovražnikov zračni desant. Treba si je

prizadevati za hitri napad, ker daje večje možnosti za uspeh, saj je sovražnik predvsem v začetku zmeden in slabo organiziran. Da bi zagotovili presenečenje moramo poskrbeti za tajnost priprav, prikrit razvoj in premik enot na jurišni položaj. Čim bolj prikrito se moramo približati sovražnikovi obrambni črti, tajno izdelati prehod skozi ovire in tajno začeti z jurišem. Več možnosti za hitri napad imamo v pogojih slabe vidljivosti, torej ponoči ali v megli (Unger, Lukman, Rode, Beslič, 2003, 121- 123).

V okviru drugih zvrsti bojevanja lahko enota izvaja dve vrsti napadnih delovanj, in sicer vpad in izpad.

Vpad je hiter preboj v sovražnikovo razporeditev, da bi zbrali kar največ podatkov o sovražniku, ga zbegali in zavedli, ga za določen čas vezali ali uničili zanj kakšen pomemben cilj. Z vpadom lahko začnemo preboj iz obkolitve. Vpad se konča z umikom v razporeditev lastne enote.

Izpad je praviloma pravočasno organizirana akcija, s katero želimo presenetiti sovražnika, ga uničiti in to uporabiti za nadaljnji napad v določeni smeri. Izpad se praviloma izvaja na sovražnika v premiku in napadu, lahko pa se napada tudi sovražnikov zračni desant (Unger, Lukman, Rode, Beslič, 2003, 121- 123).

5.2. ŠIRINA IN GLOBINA NAPADA

Širina in globina napada sta odvisni od ognjene moči enote, odobrene količine streliva, zemljišča in bojnih razmer ter od sovražnika. Pri pehotnih enotah na splošno veljajo v tabeli prikazane širine in globine, ki so posledice izkušenj in v okviru katerih ima enota možnosti za uspešno izvedbo dane naloge. (Unger, Lukman, Rode, Beslič, 2003, 124)

Tabela 3: Širina in globina obrambe in napada pehotnih enot

ENOTA	V NAPADU	V OBRAMBI	
		Širina	Globina
Oddelek	100 do 140 m	100 do 200 m	200 do 400 m
Vod	200 do 500 m	300 do 700 m	500 do 1000 m
Četa	500 do 1500 m	1500 do 2000 m	2 do 4 km
Bataljon	3 do 4 km	4 km	6 km

Vir: (Unger, Lukman, Rode, Beslič, 2003, 124)

6. NRKB-PODPORA ENOTAM V NAPADU

Glavni namen napada je razbijanje nasprotnika in njegove volje do bojevanja. Nasprotnik lahko uporabi obstojne bojne strupe za zaporo (prehodnega, ključnega) zemljišča, za kanaliziranje premika, za upočasnjevanje napredovanja, upočasnjevanje uvajanje rezervnih enot. Neobstoje bojne strupe lahko uporabi za povzročanje izgub, za oteževanje delovanja nasprotnika tako, da ga prisili, k uporabi zaščitnih sredstev (FM 3-101-2, 1994, 6-1).

6.1. PODPORA PRED NAPADOM

Glavne naloge izvidniški enot NRKBO pri podpori enote v napadu so pravočasno in hitro poročanje in alarmiranje o NRKB-dogodkih, ugotavljanje prisotnosti in obsega kontaminacije, označevanje in iskanje možnosti obhoda. NRKB-izvidniki identificirajo verjetna in znana področja kontaminacije, kar omogoča poveljniku, da hitro obide področje kontaminacije in ohranja tempo operacije. Delovanje izvidniških enot NRKBO pri podpori enot pred napadom se deli na štiri faze, ki trajajo različno dolgo, odvisno od situacije. Gre za načrtovanje, pripravo, izvedbo naloge in delovanje po izvedeni nalogi (povzeto po: FM 3-101-2, 1994, 6. poglavje; in Stergar, 2005, 6-1 do 6-5).

6.1.1. Načrtovanje

Poveljnik izvidniškega voda NRKBO (ali poveljnik oddelka) mora poznati nalogo enote, ki jo podpira, koncept delovanja enote in namero poveljnika. Poveljnik voda lahko s poznavanjem teh informacij začne svojo proceduro vodenja delovanja.

Poveljnik voda mora v povelju za delovanje (ali v pripravljalnemu povelju) dobiti od nadrejenega naslednje informacije:

- odnosi poveljevanja in podpore (kdo je komu nadrejen, kdo koga podpira, kdo zagotavlja logistično oskrbo ipd.),
- situacija na bojišču (nasprotnik, lastne sile, zemljišče, vreme),
- čim več podatkov o nasprotniku in njegovih zmožnostih uporabe jedrskega, kemičnega in biološkega orožja,
- predvidena področja uporabe NRKB-orožij.

Večino teh informacij zagotovi S-2 enote, ki jo izvidniki NRKBO podpirajo. Poveljnik voda mora izvesti izvidovanje območja oziroma če to ni možno naj dobro preučiti karto. Svojo proceduro vodenja bojevanja naj izvede čim bolj natančno, posebej je treba paziti na to, da imajo podrejeni čim več informacij (npr. pravočasno podajanje pripravljalnih ukazov, vsako vozilo seznanjeno z konceptom operacij enote, ki jo podpirajo ipd.).

V fazi načrtovanja je potrebno pozornost nameniti tudi oskrbi, posebej specialističnih sredstev za NRKBO (zastavice, zaščitna sredstva ipd.). Pri tem pridejo do izraza poveljevalni odnosi (OPCOM, OPCON ipd.).

6.1.2. Priprava

Neposredne priprave na izvedbo naloge se lahko začnejo, ko dobi izvidniški vod NRKBO (ali oddelek) pripravljeno povelje od enote, ki jo podpira. Priprave zajemajo: pripravo in preglede opreme in sredstev (t.i. Precombat checks), razdeljevanje sredstev, streliva ipd., maskiranje, pregledovanje kart, počitek, prehranjevanje itd. Vsak prosti trenutek je treba izkoristiti za uigravanje postopkov (npr. reakcija na zasedo, izvidovanje poti ipd.).

Ponavadi mora poveljnik voda (ali oddelka) pojasniti podpirani enoti potek NRKB-operacij (s tem zagotovi, da nadrejeni razumejo potek NRKB-operacij). Morebitne pomanjkljivosti odpravi, nato podrejenim poda ukaz za delovanje.

6.1.3. Izvedba

Izvedba naloge v skladu z načrtom. Pomembno je spremljanje situacije, prilagajanje situaciji in predvidevanje nadaljnjih aktivnosti (npr. po uporabi kemičnega orožja lahko pričakujemo izvidovanje poti, cone ali območja), hitro reagiranje (uporaba uigranih bojnih postopkov – battle drillov) ipd. Poseben pomen ima podajanje dopolnilnih ukazov in informiranje podrejenih.

6.1.4. Delovanje po izvedeni nalogi

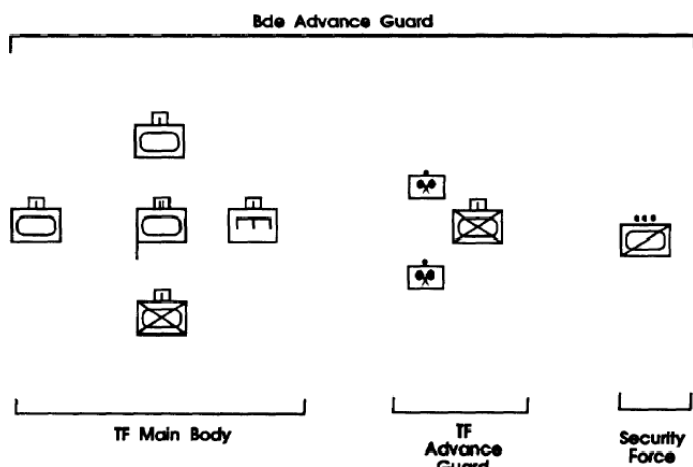
Ovisno od dejavnikov METT-T (naloga, nasprotnik, zemljišče in vreme, razpoložljive sile, razpoložljiv čas). Dopolnjevanje streliva, goriva, počitek, dekontaminacija itd. so morebitni postopki po izvedeni nalogi. Cilj v tej fazi je, da se enota čim prej pripravi na novo nalogo oz. da je čim hitreje bojno pripravljena in na razpolaga poveljniku podpirane enote. V primeru izgub lahko traja dlje časa. Po izvedeni nalogi se običajno tudi uskladijo poveljevalni odnosi (npr. vrnitev pod matično četo). Tem postopkom lahko rečemo tudi reorganizacija in konsolidacija enote.

6.2. PREMIK DO STIKA Z NASPROTNIKOM

Cilj premika do stika z nasprotnikom je vzpostaviti ali obnoviti stik z nasprotnikom, ki se ali premika ali pa je na statičnih položajih. Premiku do stika sledi hitri ali preišljeni napad. Premik do stika z nasprotnikom se zaradi pomanjkanja informacij o nasprotniku in zaradi velike verjetnosti ognjenega stika izvaja z maksimalno stopnjo varnosti. Vedno je treba slediti načelu, da vzpostavimo ognjeni stik z najmanjšim elementom, preostanek pa je v pripravljenosti za manever. Uporaba bojnih strupov in taktičnega jedrskega orožja je možna na posameznih smereh napredovanja (s ciljem onemogočanja prehodnosti zemljišča, povzročanjem žrtev, povzročanjem večjih obremenitev zaradi uporabe zaščitnih sredstev ipd.) (FM 3-101-2, 1994, 6-4).

Skica 1 kaže bataljonsko bojno skupino v vlogi prednjega elementa brigade v premiku do stika z nasprotnikom, izvidniški oddelek NRKBO pa skrbi za podporo v sprednjem delu te bojne skupine z nalogo izvidovanja osi napredovanja, po kateri se premika ta bojna skupina.

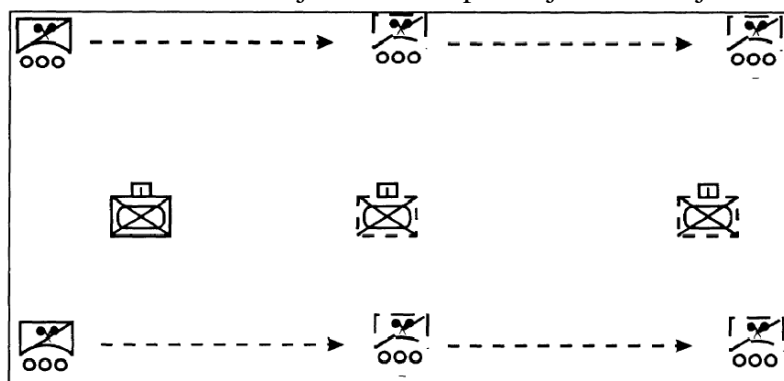
Skica 1: Izvidniški oddelek NRKBO nudi podporo v prednjem delu bojne skupine

Vir: (FM 3-101-2, 1994, 6-4)

Skica 2 kaže izvidniški oddelek NRKBO, ki deluje kot del bočnega zavarovanja mehanizirane bojne skupine velikosti čete, z nalogo pravočasnega odkrivanja kemičnih dogodkov po tej bojni skupini. To nalogo izvaja z mobilnim opazovanjem in z napredovanjem v skokih (eno vozilo se ustavi in opazuje, drugo se premika, nato se drugo ustavi in opazuje ter prvo premika itd.).

Skica 2: NRKB-izvidovanje na bočnih položajih četne bojne skupine

Vir: (FM 3-101-2, 1994, 6-5)

Glavna naloga izvidniških enot NRKBO v fazi premika do stika z nasprotnikom je iskanje kontaminacije, poročanje o kontaminaciji, označevanje kontaminiranih območij in iskanje možnosti obhoda.

6.3. NAPAD

6.3.1. Hitri napad (hasty attack)

Pri tej vrsti napada ni veliko časa za pripravo zato pride do izraza izurjenost in uigranost enot v bojnih postopkih (npr. vod v napadu, reakcija na stik ipd.). Poveljnik usmerja podrejene enote z dopolnilnimi ukazi; tudi poveljnik izvidniškega voda ali oddelka NRKBO dobiva

takšne dopolnilne ukaze. Glavne naloge so iskanje kontaminacije (predvsem sprednje in zadnje meje na smereh dostopa), poročanje, označevanje (predvsem sprednja in zadnja meja), iskanje obhoda (povzeto po: FM 3-101-2, 1994, 6. poglavje).

6.3.2. Premišljeni napad (deliberate attack)

Kadar je na voljo več časa za pripravo napada ima tudi nasprotnik več časa za pripravo obrambe, predvsem za podrobno pripravo ognjenega sistema (artilerija, minometi), kar povečuje tudi verjetnost uporabe bojnih strupov. Bojni strupi in taktično jedrsko orožje lahko nasprotnik uporabi za zapiranje možnih dostopov do svojih položajev, za povzročanje izgub v živi sili, za oteževanje delovanja zaradi uporabe zaščitnih sredstev, za okrepitev inženirskih ovir ipd. Izvidniške enote NRKBO imajo v tem primeru podobno nalogo kot v premiku do stika: iskanje kontaminacije, poročanje, označevanje in določevanje možnih smeri obhoda, pa tudi nadzor kontaminacije, predvsem tistih delov, kjer so bili uporabljeni kratkotrajni bojni strupi (povzeto po: FM 3-101-2, 1994, 6. poglavje).

6.4. IZKORIŠČANJE USPEHA

Izkoriščanje uspeha vključuje razbijanje nasprotnikovih enot, zavzemanje objektov napada v nasprotnikovem zaledju, preprečevanje izmika nasprotniku ipd. Za učinkovito izkoriščanje uspešnega napada je potrebna mobilnost in s tem hitrost. Nasprotnik lahko uporabi bojne strupe na ključnem terenu in na smereh napredovanja, z namenom upočasniti napredovanje in prekiniti stik. Glavna naloga izvidniških enot NRKBO je iskanje kontaminacije in možnih obhodov, poročanje in označevanje. Glavno vlogo igrata vod lahkih izvidniških vozil NRKBO in vod oklepnih izvidniških vozil NRKBO (Stergar, 2005: 6-5).

6.5. PREGANJANJE

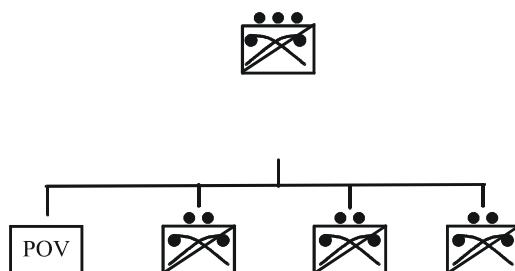
Preganjanje ponavadi sestoji iz dveh delov: en del sil izvaja direktni pritisk na nasprotnika in mu s tem onemogoča prekinitev stika in reorganizacijo, drugi del sil pa izvaja obhodni manever in poskuša razbiti nasprotnika s strani ali od zadaj. Nasprotnik lahko uporabi bojne strupe ali taktično jedrsko orožje kot pomoč pri prekinitvi stika. Obstojni bojni strupi so lahko uporabljeni na bokih (preprečevanje prehodnosti), neobstojni oz. kratkotrajni pa po napredujočih enotah (uničevanje žive sile). Izvidniške enote NRKBO delujejo tako pri direktnem pritisku kot pri obkoljevanju. Glavna naloga je pravočasno poročanje o kontaminaciji, iskanje možnosti obhoda in označevanje kontaminiranih območij. Glavno vlogo igrata vod lahkih izvidniških vozil NRKBO in vod oklepnih izvidniških vozil NRKBO (Stergar, 2005: 6-5).

7. NRKB IZVIDNIŠTVO PRI PODPORI MOTB V NAPADU

NRKB-izvidništvo je le del NRKB-podpore. Poleg nje sta tu še NRKB-nadzor in NRKB-zaščita. Vse skupaj pa je del bojne podpore enot, kamor spada še artilerijska, inženirska podpora, zračna obramba ipd. Naloga NRKB-izvidnikov je NRKB-preventiva, torej preprečevanju kontaminacije. Pri podpori MOTB v napadu so primarne tehnike za iskanje in določitev kontaminacije predvsem: iskanje (search) in nadzorovanje ali opazovanje (surveillance). V primeru odkritja kontaminacije po potrebi (odločitev nadrejenega) izvidniki območje pregledajo (survey) in vzamejo vzorce (sampling). Zaradi teh razlogov bom v mojem konceptu NRKB-podpore motoriziranega bataljona uporabil vod NRKB-opazovalcev.

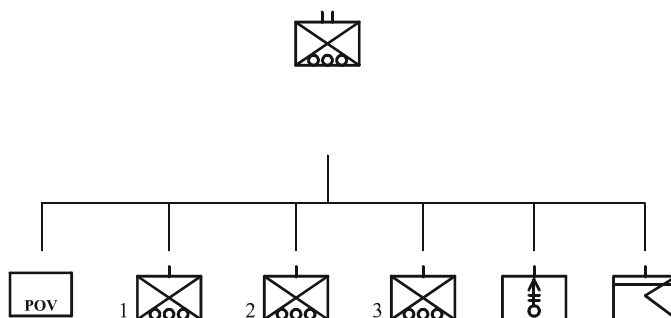
NRKB-opazovalnico tvori eno vozilo oziroma en izvidniški organ¹⁰. Opazuje se lahko iz vozila ali pa se posadka izkrca in postavi opazovalnico¹¹. Na spodnji sliki je prikazana struktura voda NRKB-izvidnikov, ki je sestavljen iz treh oddelkov in poveljnika voda ter vodnega podčastnika.

Skica 3 : Struktura voda NRKB-izvidnikov

Za izvedbo naloge sem predpostavil naslednjo formacijo MOTB: motorizirani bataljon je sestavljen iz treh motoriziranih pehotnih čet, minometne čete (MM 120 mm), poveljniško-logistične čete in poveljstva.

Skica 4: Struktura MOTB

¹⁰ Trije vojaki: vodja opazovalnice, voznik-vezist in opazovalec.

¹¹ Pomembno je, da opazovalnico postavimo tako, da omogoča dober pregled nad območjem, ki nas zanima, da omogoča dobro kritje (maskiranje), zvezo z nadrejenimi in prikrit dostop.

7.1. VOD NRKB-OPAZOVALCEV

Vod NRKB-opazovalcev običajno določi:

- moštvo za opazovalno postajo: sestavljajo jo poveljnik voda, poveljnik oddelka in dva izvidniška organa. Poveljnik voda in vodni podčastnik ali poveljnik oddelka sestavljata računsko skupino, ki pripravlja poročila, dela izračune in riše situacijo na karte. Dva izvidnika sta zadolžena za sprejemanje in oddajanje sporočil; dva izvidnika za opazovanje, spremljanje situacije in merjenje parametrov ter dva izvidnika za varovanje opazovalne postaje in vozil,
- izvidniške organe, ki postavijo opazovalnice in
- izvidniške organe, ki so v pripravljenosti za izvedbo patrolje.

Pri tej taktični organizaciji je potrebno upoštevati dejavnike METT-T (naloga, nasprotnik, zemljišče in vreme, razpoložljive sile in razpoložljivi čas) kar pomeni, da je v primeru dolgotrajnejšega opazovanja potrebno zagotoviti zamenjavo opazovalnic; v tem primeru lahko vod postavi tri opazovalnice (iz vsakega oddelka po dva izvidniška organa na opazovalnico), eno izvidniško patroljo (en izvidniški organ) in eno opazovalno postajo (dva izvidniška organa).

7.1.1. Tehnike NRKB-opazovanja

Opazovalnica predstavlja člen v mreži NRKB-nadzora. Izvidniška enota NRKBO (oddelek ali vod) je dodeljena določeni drugi enoti; le-tej nudi možnost postavitve več NRKB-opazovalnic, ki se postavljajo na območjih od koder je možno opazovati določeni sektor – t.i. območje posebnega pomena (NAI – named area of interest), kjer je največja verjetnost uporabe NRKB-orožij s strani nasprotnika.

Opazovalnica je del preventivnih ukrepov – spada k NRKB-nadzoru oz. t.i. ukrepom izogibanja kontaminaciji (contamination avoidance) s katerimi želimo doseči, da bi se enote, ki jih izvidniška enota NRKBO podpira, lahko izognile kontaminaciji. NRKB-opazovalci pošljejo informacijo o NRKB-dogodku (udaru), nato patrolja potrdi kontaminacijo (na kraju samem) in določi njene meje. Poveljnik enote v napadu se nato odloči ali bo svoje enote umikal (delal obhod kontaminiranega zemljišča) ali pa bo nadaljeval z napadom.

Osnovni namen NRKB-opazovalnice je poročanje o NRKB-nevarnosti, kar je ena od petih osnovnih nalog izvidniških enot NRKBO (detekcija, identifikacija, poročanje, označevanje, vzorčenje). Opazovalnice se postavljajo na mestih, ki omogočajo opazovanje sektorja, določenega v ukazu. Več NRKB-opazovalnic sestavlja mrežo NRKB-nadzora. Opazovalnici je nadrejena opazovalna postaja oz. vozilo poveljnika voda (če ni določeno drugače). Pravočasno poslani podatki o NRKB-dogodkih, pridobljenih na NRKB-opazovalnici omogočajo poveljniku voda, ki se nahaja na opazovalni postaji, da pravočasno obvesti poveljnika enote, ki jo podpira, da čim hitreje predvidi širjenje kontaminacije glede na meteorološke parametre, da izdela poročila (predvsem RKB-2, RKB-3) in obvesti ogrožene enote, ki izvedejo ustrezne zaščitne ukrepe (izmik na neogroženo območje ali uporaba zaščitnih sredstev).

Naloge opazovalnice so predvsem neprekinjeno izvajanje NRKB-nadzora, spremljanje NRKB-dogodkov, spremljanje meteoroloških parametrov, merjenje parametrov, sestavljanje

in pošiljanje RKB-poročil, nadzor zraka na opazovalnici, vzdrževanje zveze z nadrejenim, postopanje po ukazih nadrejenih ipd (povzeto po: Stergar, 2005, 5-16).

7.2. RAZPOREDITEV ELEMENTOV VODA NRKB-OPAZOVALCEV PRI PODPORI MOTB

Bataljon v napadu pokriva širino od 3 do 4 kilometre. Takšno območje mora torej pokrivati tudi vod NRKB-izvidnikov. Odločil sem se, da bom izvidniško podporo zagotavljal z vodom brez dodajanja ali odvzemanja podenot, moštva in opreme. Vod sestavljajo trije oddelki po devet vojakov ter poveljnik voda in vodni podčastnik. V vsakem vodu imamo torej na razpolago po tri izvidniške organe (skupine), ki jih sestavljajo vodja organa, voznik-vezist in opazovalec/izvidnik. Vod NRKB-izvidnikov ima tako devet izvidniških organov, katere je potrebno najbolj racionalno razporediti, da zagotovimo NRKB-podporo za motoriziran bataljon v napadu. Poleg tega ima vod NRKB-izvidnikov na razpolago NRKB-izvidniška vozila. NRKB-podporo motoriziranemu vodu lahko izvidniki zagotavljajo z NRKB-opazovalnicami, NRKB-opazovalno postajo in NRKB-patroljami¹².

Načeloma lahko NRKB-izvidniški vod tvori tri mobilne opazovalnice, ki na primerni razdalji in na mestih, ki omogočajo dober pregled nadzirajo območje, ki ga pokriva bataljon (3-4 km). Pomembno je, da so dobro maskirane. Na vsaki opazovalnici so potrebni trije vojaki, ki opazujejo za NRKB dogodki v okolici, nadzirajo detektorje, alarmirajo in poročajo ter pošiljajo RKB poročila. Ti trije vojaki tvorijo en izvidniški organ. Na vsaki opazovalnici pa so potrebni še dodatni trije vojaki (dodatni izvidniški organ), ki zagotavljajo, da se moštvo po določenem času zamenja in počiva. Po potrebi zagotavljajo tudi zavarovanje. Opazovalnice torej pokrivajo celotno širino motoriziranega bataljona v napadu, za spremljanje bataljona po globini pa imajo opazovalnice lahka NRKB-izvidniška vozila, ki zagotavljajo mobilnost. Opazovalnice se skupaj z bataljonom izmenično (nikoli vse naenkrat) premikajo naprej in iščejo nove točke (z dobro preglednostjo), kjer se ponovno ustavijo in opazujejo. Takšnim opazovalnicam pravimo »mobilne opazovalnice« in opazovanje postane »mobilno opazovanje«. Opazovalnice je potrebno postaviti tako, da še posebno dobro nadziramo točke/področja, kjer je najverjetneje, da sovražnik uporabi NRKB-orožje. Te točke, ki jih poveljnik določi (predvidi) vnaprej imenujemo NAI – »Named area of interest«.

Opazovalnicam je nadrejena opazovalna postaja, ki je locirana na manj izpostavljenem položaju. Lahko se nahaja v bližini poveljstva bataljona kar omogoča najhitrejši in najvarnejši prenos informacij o NRKB-situaciji do štaba poveljnika bataljona. V tem primeru poveljniku voda ni potrebno zagotavljati vojakov za zavarovanje opazovalne postaje. Na opazovalni postaji se nahaja poveljnik voda in vodni podčastnik, ki tvorita računsko skupino in trije vojaki (izvidniški organ), ki skrbijo za sprejemanje in oddajanje sporočil ter opazovanje. Računska skupina iz prejetih poročil in podatkov ter vremenskih parametrov računa in določa območje kontaminacije, obstojnost in širjenje le-te.

¹² Izvidniška patrolja NRKBO je namenjena za odkrivanje, merjenje in označevanje kontaminacije na zemljišču, objektih in v zraku. Opremljena in usposobljena je tudi za ostale naloge NRKB-izvidovanja in meteorološkega opazovanja. Sestava in oprema patrolje je enaka kot pri NRKB-opazovalnici. Je stalne posadke in uporablja specialno vozilo za NRKB-izvidovanje. Po potrebi izvaja tudi naloge NRKB-opazovalnice (Priručnik za vojnika ABHO, 1983: 325; Pravilo jedinica abh odbrane, 1987: 95-97).

Eno NRKB-izvidniško vozilo uporabimo za NRKB-patroljo in jo pošljemo na točke, ki jih z opazovalnicami ne moremo nadzirati ali pa na območje kontaminacije, da najde meje kontaminacije, jih označi in poišče obhod za ostale enote. V izvidniškem vozilu je posadka, ki jo sestavlja en izvidniški organ. Njihova zamenjava oz. rezerva je deveti izvidniški organ, ki je na počitku na eni izmed opazovalnic ali na opazovalni postaji.

Imamo torej tri opazovalnice na katerih je šest organov, opazovalno postajo s poveljnikom voda, z vodnim podčastnikom in enim organom ter patroljo z enim organom in še en organ v rezervi. S tako razporeditvijo omogočimo zadostno NRKB-podporo in pokritost območja na katerem deluje bataljon, hkrati pa zagotovimo zamenjavo in počitek za vse NRKB-izvidniške organe v primeru, če napad traja dalj časa.

7.3. PRAKTIČNI PRIMER PODPORE VODA NRKB-OPAZOVALCEV MOTB

V tej točki bom praktično ponazoril, kakšne naloge naj bi opravljal vod NRKB-izvidnikov pri podpori MOTB v napadu. Motorizirani bataljon bo napadel sovražnika moči čete. Operacija bo potekala na območju Višnje Gore, Ivančne Gorice, kjer bo izhodiščna črta, do Velikega Gabra, kjer bo končna črta napada. Na območju končne črte napada so tudi glavni obrambni položaji sovražnika, ki pa ima v predpolju izvidniške skupine, z nalogo opazovati naše aktivnosti in nas razvijati in upočasnjevati. Napad bo zato potrebno izvesti čim bolj usklajeno in bliskovito, da se sovražnik nima časa reorganizirati. Obstaja nevarnost uporabe kemičnega orožja, s katerim po obveščevalnih podatkih sovražnik razpolaga. Do sedaj je že uporabil kratkotrajne bojne strupe, s katerimi je poskušal zapreti določene komunikacije in prehodne doline. Zaradi te nevarnosti je bataljon dobil podporo voda NRKB-izvidnikov, ki so pod operativno kontrolo poveljnika bataljona.

Območje na katerem bo deloval bataljon ki ga podpiramo je na severu omejeno z črto Stična – Šentpavel na Dolenjskem – Dole pri Šentjurju. Na jugu bataljonska meja poteka po črti Gorenja vas – Rdeči Kal – Ambrožev hrib – kota 416 (92,84). Izhodiščna linija napada je na črti Gorenja vas – Ivančna Gorica – Stična. Končna linija napada poteka na črti Šentjurje – Veliki Gaber – kota 416. Vmesna fazna črta »Urška« je namišljena črta med Rdečim Kalom in Šentpavlom na Dolenjskem.

7.3.1. Opredelitev značilnosti terena

Območje, uporabljeno v tem praktičnem primeru spada v geografsko mezonegijo Dolenjsko podolje, ki je del makroregije Nizke dinarske planote celinske Slovenije. To je pas bolj prehodnega sveta, ki ga na severu omejuje Posavsko hribovje na jugu pa Suha krajina. Prehodna dolina se od zahoda proti vzhodu razširi. Pri Višnji Gori je ozko grlo, ki se pri Ivančni Gorici razširi. Pri Ivančni Gorici se tudi komunikacije razcepijo in naprej potekajo bolj razvejano. Proti severu pelje cesta do vasi Metnaj, proti jugu pa do Gorenje vasi in naprej proti Muljavi. Naprej proti vzhodu peljejo komunikacije preko Doba pri Šentvidu, Radohove vasi, Ceste, Biča in Zagorice pri Velikem Gabru do Velikega Gabra. Proti severo-vzhodu gredo poti iz Ivančne Gorice do Šentvida pri Stični, Dolenje vasi pri Temenici in nato zavijejo proti jugo-vzhodu do Velikega Gabra. Po sredini prehodnega sveta poteka avtocesta in

železniška komunikacija. Od Ivančne Gorice proti Velikem Gabru se dvigujejo posamezni osamelci, ki omogočajo dober pregled nad dolino.

7.3.2. Načrtovanje in priprava podpore

Pred začetkom aktivnosti poveljnik voda prouči ukaz za delovanje MOTB ter načrtuje organizacijo NRKB-izvidništva glede na stopnjo NRKB-ogroženosti enot MOTB. Glede na teren oceni nevarnost in verjetnost NRKB-napada. Vnaprej poskuša ugotoviti verjetne točke kemičnega napada, ki se imenujejo NAI (Named Areas of Interest) – »interesne točke« in jih označi na karti. Glede na te točke in smeri napada mora zagotoviti in razporediti NRKB-elemente znotraj svoje enote. Opazovalnice morajo zagotavljati dobro pokritost in nadzor točk NAI. Uskladiti je potrebno premikanje elementov NRKB tako, da imajo v vsakem trenutku čim boljši pregled nad območjem. Potrebno je zagotoviti popolnitev s sredstvi, ponoviti določene postopke in načrtovati počitek.

Pri določanju interesnih točk v našem primeru je potrebno upoštevati, da bi sovražnik v primeru uporabe NRKB-orožja izbral območja, kjer bi z njim čim bolj onemogočil in upočasnil napredovanje bataljona. Najbolj verjetna območja so poveljniško mesto, glavne komunikacije, križišča, ozka grla med osamelci in dvignjenim terenom, ki kanalizirajo premik bataljona.

Za predvideno območje napada sem določil šest »interesnih točk/območij« napada (PRILOGA 1, označene z zeleno barvo in številko).

NAI 1 – je na čistini pri kraju Studenec in zajema območje med obema glavnima komunikacijama, ki potekata proti vzhodu.

NAI 2 – zajema pomembno križišče pri kraju Sv. Rok, ki ima velik pomen, za napredovanje bataljona.

NAI 3 – pokriva območje med krajem Velike Pece in vznožjem hriba Pogorelec (371). Kontaminacija bi se »ujela« med osamelce na tem območju in onemogočila uporabo komunikacije proti Rdečem Kalu.

NAI 4 – je na območju med Dobom pri Šentvidu in koto 382. Sovražnik bi v tem primeru onemogočil osrednjo pot za napredovanje naših enot.

NAI 5 – pokriva križišče komunikacij med krajem Grm, Radohovo vasjo in koto 359.

NAI 6 – je določena med Ambroževim hribom (375), Zagorico, Bičem in koto 354. Onemogočen bi bil južni dostop do kraja Veliki Gaber, ki je glavni cilj napada.

Trije oslabljeni oddelki NRKBO, vsakemu je bil odvzet en izvidniški organ¹³, izvajajo mobilno opazovanje. Lahko jih imenujemo tudi mobilne opazovalnice. 1. oslabljeni oddelek – 1. mobilna opazovalnica; 2. oslabljeni oddelek – 2. mobilna opazovalnica; 3. oslabljeni oddelek – 3. mobilna opazovalnica. Po vnaprej določeni poti (po točkah) se premikajo naprej z motoriziranim bataljonom. Za mobilne opazovalnice porabimo torej skupaj šest izvidniških organov. Na opazovalni postaji se poleg poveljnika voda in VPČ nahajajo tudi preostali trije izvidniški organi. Sedmi organ opravlja vlogo opazovalca in vezista, osmi izvidniški organ tvori posadko patrolje ki je v pripravljenosti, deveti organ pa je v rezervi.

¹³ Tako, da imajo oslabljeni oddelki dva izvidniška organa; eden opravlja naloge na opazovalnici, drugi je na počitku in po odločitvi poveljnika oddelka zamenjuje prvi organ in po potrebi izvaja tudi zavarovanje; glej točko 7.2..

Poveljnik voda je določil tudi mesta za opazovanje za vse tri mobilne opazovalnice (oslABLJENE oddelke), za vsakega štiri. Izbrane lokacije morajo omogočati preglednost terena, ki ga opazovalnica nadzoruje. Mikrolokacije za opazovalnice izberejo vodje opazovalnic, skladno s taktično situacijo. Premikanje na naslednje lokacije mora biti usklajeno in ga vodi poveljnik voda med potekom operacije.

Mesta za opazovanje (PRILOGA 1, označena so z modrim trikotnikom in številko, modre puščice predstavljajo pot oslABLJENIH NRKB-izvidniških oddelkov):

- 1. oddelek: T 11 – kota 345 (84,88); T 12 – kota 366 (87,89); T 13 – kota 356 (88,88); T 14 – kota 359 (90,87).
- 2. oddelek: T 21 – kota 351 (85,86); T 22 – kota 351 (87,86); T 23 – Dob pri Šentvidu (89,86); T 24 – kota 354 (91,86).
- 3. oddelek: T 31 – Vodični hrib, 374 (86,85); T 32 – Pogorelec, 371 (87,85); T 33 – kota 382 (89,85); T 34 – Ambrožev hrib, 375 (91,84).

Poveljnik voda z vodnim podčastnikom bo na opazovalni postaji, ki se bo nahajala ob poveljniškem mestu poveljnika bataljona. Od tam spremlja NRKB-situacijo in daje navodila poveljnikom oddelkov. Eden izmed treh izvidniških organov, ki so odvzeti oddelkom na opazovalni postaji skrbi za opazovanje ter sprejemanje in oddajanje sporočil.

V primeru NRKB-dogodka poveljnik voda glede na taktično situacijo določil mobilno opazovalnico, ki bo prevzela vlogo patrolje. Z vozilom se odpelje na območje kontaminacije kjer določi meje in poišče obhodne poti.

7.3.3. Mobilno opazovanje

Po začetku operacije vsi trije oslABLJENI NRKB-izvidniški oddelki izvajajo mobilno opazovanje. Vojaki so v vozilih in se skladno z delovanjem MOTB premikajo po vnaprej določenih točkah. Na položajih, kjer je dobra preglednost se ustavijo in opazujejo območje. Obvezno je poročanje na vnaprej določenih glavnih štirih točkah (mestih za opazovanje), na »interesnih območjih« in v primeru izrednih dogodkov. Med premikom na naslednjo točko pregledajo »interesna območja« (NAI), ki so v njihovem sektorju. To storijo tako, da z vozilom zapeljejo skozi nekaj točk v NAI in izvedejo detekcijo. Prvi oslABLJENI oddelek pregleda NAI 2 in NAI 5. Drugi oslABLJENI oddelek pregleda NAI 1, NAI 3, NAI 4, NAI 6. Tretji oslABLJENI oddelek medtem iz točke z dobrim pregledom izvaja opazovanje.

Mesto oslABLJENIH NRKB-oddelkov je na čelu glavnih sil napadalca skupaj s prednjim zavarovanjem. Ostali trije organi se nahajajo na opazovalni postaji, eden je v rezervi. Spredaj gredo izvidniški oddelki MOTB. Ko izvidniki MOTB dosežejo fazno črto »Urška« se glavna nahaja v višini Glogovice. Mobilne opazovalnice morajo biti v tem času na točkah za opazovanje T 12, T 22 in T 32. Opazovalna postaja poveljnika NRKB-voda se nahaja bolj v ozadju pred 3. četo v bližini bataljonskega poveljniškega mesta. Ta situacija je prikazana na karti v PRILOGI 2.

7.3.4. Naloge v primeru NRKB-dogodka

Za ponazoritev nalog NRKB-izvidnikov v primeru kemičnega-dogodka, bom določil mesto in čas, ko sovražnik uporabi to orožje. Rdeči bo izvedel artilerijski (granate) kemični napad na območje Dobravice pri Velikem Gabru. Območje se nahaja znotraj NAI 6. Uporabljeni bodo krvni (neobstojni) bojni strupi in sicer v času, ko se glavnina MOTB nahaja na fazni črti »Urška«. Oslabljeni izvidniški oddelki NRKBO so v tem času na točkah T 13, T 23 in T 33. Situacija je prikazana na karti v PRILOGI 3 – zeleni krog z polmerom 1 kilometer predstavlja območje napada.

2. in 3. oslabljena izvidniška oddelka NRKBO (mobilni opazovalnici 2 in 3) opazita kemični udar iz svojih opazovalnic (T-23, T-33). Poveljniku voda sporočita azimuta k udaru 130 (2.oddelek) in 90 stopinj (3. oddelek). Poveljnik voda določi središče udara. Opazovalnici izdelata poročilo RKB-1¹⁴ in ga pošljeta s prioriteto »FLASH« (najvišja), poleg tega izmerita tudi meteorološke parametre in jih pošljeta poveljniku voda. Kemični napad je opazil tudi izvidniški oddelek MOTB, ki se nahaja severno od vasi Bič (91,85). Tudi ta oddelek je poslal poročilo RKB-1 in zavzel ukrepe NRKB-zaščite.

Poveljnik voda s pomočjo večih poročil RKB-1 sestavi poročilo RKB-2¹⁵, iz katerega s pomočjo meteoroloških podatkov sestavi poročilo RKB-3¹⁶, to je poročilo o napovedi nevarnosti širjenja kontaminacije. V našem primeru (veter 2 km/h, 180 stopinj) poveljnik voda določi območje NRKB-napada¹⁷, ki je krog s polmerom 1 kilometer od središča udara. Območja NRKB-nevarnosti¹⁸ pa pri krvnih bojnih strupih ni. Kontaminacija se širi v smeri vetra. V našem primeru veter piha v smeri juga, zato je potrebno obvestiti sosednji bataljon o bližajoči se NRKB-nevarnosti.

Poveljnik izvidniškega voda NRKBO nato pošlje iz 2. in 3. mobilne opazovalnice (2 patrolji) v patroljo z namenom izvidovanja območja NRKB-napada. Patrolji pregledata območje in pošljeta poročilo RKB-4¹⁹. S pomočjo teh poročil poveljnik voda na karti vriše dejansko kontaminirano območje²⁰ in ga v poročilu RKB-5²¹ preda poveljstvu bataljona. Na karti v PRILOGI 4 je vrisano območje dejanske kontaminacije – KonZ. Poveljnik bataljona se odloči ali bodo enote obšle (obhodna pot Dob pri Šentvidu – Pokojnica – severno od kote 354 (91,86)) ali prečkale KonZ (uporaba vseh razpoložljivih NRKB-zaščitnih sredstev).

¹⁴ RKB-1 poročilo izdelajo opazovalci in podaja začetne in dokončne podatke o NRKB napadu.

¹⁵ RKB-2 poročilo se sestavi iz večih RKB-1 poročil.

¹⁶ RKB-3 poročilo je napoved območja nevarnosti v smeri vetra. Z njim poveljstvo obvesti podrejene enote, ki so v nevarnosti.

¹⁷ Območje napada je zemljišče neposredno kontaminirano z bojnimi strupi, kot posledica uporabe sredstev za razširjanje le-teh.

¹⁸ Območje nevarnosti je določeno območje, kjer so nezaščitene osebe lahko prizadete s parami/hlapi bojnih strupov, ki se iz območja napada razširjajo z vetrom.

¹⁹ RKB-4 poročilo vsebuje podatke o detektirani kontaminaciji na terenu.

²⁰ Kontaminirano območje je območje na katerem so bojni strupi prisotni še nekaj časa po napadu.

²¹ RKB-5 poročilo vsebuje podatke o dejanski kontaminaciji.

8. ZAKLJUČEK

V zaključni nalogi sem se oprl na tujo literaturo, predvsem na ameriške Field Manuals (FM) in STANAG. To se mi zdi smiselno zaradi članstva Republike Slovenije v zvezi NATO in vključevanje Slovenske vojske v zavezniške operacije, kjer bo potrebno imeti poenotene standarde in postopke. Uporabil pa sem tudi nekaj jugoslovanske literature, predvsem za primerjevo in širši vpogled v problematiko NRKBO. Nekatere teme so v obeh vrstah literature podobno opredeljene, kar kaže na to, da tudi jugoslovanska literatura ni slaba, vendar pa je delno zastarela.

NRKB-izvidništvo je pomemben element NRKB-podpore enot. Prišel sem do zaključka, da bi enota kot je bataljon, v napadu veliko težje delovala brez podpore NRKB-izvidnikov. Uporaba NRKB-orožja oziroma NRKB-dogodek lahko povzroči velike izgube. Upoštevati pa je treba načela uporabe izvidniških enot NRKBO. Pomembno je, da te enote ne pridejo v neposredni stik z nasprotnikom, saj niso opremljene in ne namenjene za preživetje v takšnih situacijah. Poveljnik se mora zavedati posledic v primeru izgube NRKB-izvidniških enot. Te enote morajo biti maksimalno izkoriščene in osredotočene na nevarnost. Že vnaprej je potrebno določiti kje naj bodo elementi NRKB-izvidništva osredotočeni in kje naj se gibljejo. V primeru NRKB-udara mora biti reakcija izvidnikov hitra, poročanje pravočasno in natančno. Pomembna je mobilnost NRKB-enot, saj morajo te enote spremljati dinamiko motoriziranega bataljona. Zato se uvaja koncept mobilnega opazovanja, ki zamenjuje stacionarne opazovalnice.

Velikost enote, ki bo izvajala NRKB-izvidniško podporo bataljonu je odvisna od stopnje NRKB-ogroženosti. V zaključni nalogi sem izvidniško podporo NRKBO izvajal z vodom. Vod sem razdelil na devet izvidniških organov, katere sem organiziral tako, da bi najbolje zagotavljal NRKB-podporo motoriziranemu bataljonu. Šest izvidniških organov sem porabil za zagotavljanje mobilnega opazovanja in tvorijo mobilne opazovalnice, ostali trije se nahajajo na opazovalni postaji. Za pokritost območja napada bataljona sem organiziral tri opazovalnice (mobilne), vsako z dvema izvidniškima organoma, s čimer sem poskrbel za počitek in menjavo moštva. Opazovalno postajo, ki je nadrejena opazovalnicam sem lociral v bližino bataljonskega poveljniškega mesta. Na opazovalno postajo se stekajo vsa poročila iz opazovalnic, hkrati pa tudi na njej izvidniški organ skrbi za NRKB-nadzor in opazovanje. S tem je zagotovljen NRKB-nadzor tudi za bataljonsko poveljniško mesto, obenem pa poveljniku voda NRKB-izvidnikov ni potrebno zagotavljati moštva za zavarovanje opazovalne postaje.

Zaključna naloga mi je predstavljala velik izziv, saj imam s tega področja malo izkušenj, tako iz civilne kot tudi iz vojaške sfere. To pomanjkljivost sem poskusil nadomestiti z zanimanjem za to področje in skozi diskusijo s posamezniki, ki imajo več izkušenj in strokovnega znanja. Težave mi je povzročalo tudi pomanjkanje literature, predvsem slovenske, ki je praktično ni.

VIRI

- Belovič, Dušan. Izvidniška četa NRKBO – zaključna naloga. Poveljniško štabna šola, Šentvid, 2005.
- Cunder, Karmen. Izvidovanje kontaminiranega terena (Uporaba lahkega izvidniškega vozila RKBO) – zaključna naloga. 18. BRKBO, Kranj, 2004.
- FM 3-101-2: NBC reconnaissance squad/platoon (FOX) operations (-tactics, techniques, and procedures-). HQ, Department of the Army, Washington, D.C, 1994.
- FM 3-19: NBC reconnaissance. HQ, Department of the Army, Washington, D.C, 1993.
- Furlan, B.; Božič, D. Pravila štabnega dela. MO RS, Center vojaških šol, Ljubljana, 2000.
- Pravilo jedinica abh odbrane. Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1987.
- Priručnik za vojnika ABHO. Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1983.
- STANAG 2112 (Edition 4), NBC Reconnaissance. NATO, Brussels, 1998.
- Stergar, Gorazd. Taktika izvidovanja (priročnik za izvidnike RKBO). 18. bataljon RKBO, Kranj, 2005.
- UNGER, LUKMAN, RODE, BESLIČ. Taktika (skripta). Center vojaških šol, Ljubljana, 2003.

LITERATURA

- FM 3-3: Chemical and Biological Contamination Avoidance. HQ, Department of the Army, Washington D.C., 1992.
- Taktika atomsko-biološko-hemijske odbrane (opšti deo). Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1979.
- Uputstvo za protivnuklearno, protivhemijsko i protivbiološko obezbeđenje taktičkih jedinica KoV. Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.

SEZNAM SKIC IN TABEL

TABELE

Tabela 1:	Tehnike iskanja in pregledovanja kontaminacije.....	12
Tabela 2:	Vsebine pristojnosti za poveljevanje.....	16
Tabela 3:	Širina in globina obrambe in napada pehotnih enot.....	19

SKICE

Skica 1:	Izvidniški oddelek NRKBO nudi podporo v prednjem delu bojne skupine...	22
Skica 2:	NRKBO-izvidniki na bočnih položajih bojne skupine.....	22
Skica 3:	Struktura voda NRKBO-izvidnikov.....	24
Skica 4:	Struktura MOTB.....	25

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN TUJIH IZRAZOV

NRKB – Nuklearno, radiološko, kemično, biološko (NRBC – Nuclear, radiological, biological, chemical)

NRKB-kontaminacija – Nuklearna, radiološka, kemična, biološka kontaminacija (NRBC contamination)

NRKB-dekontaminacija – Nuklearna, radiološka, kemična, biološka dekontaminacija (NRBC decontamination)

NRKB-KonZ - Nuklearno, radiološko, kemično, biološko kontaminirano zemljišče (NRBC area)

NRKB-izvidništvo – Nuklearno, radiološko, kemično, biološko izvidništvo (NRBC reconnaissance, NRBC recce)

NRKB-nadzor – Nuklearni, radiološki, kemični, biološki nadzor (NRBC surveillance, survey)

NRKB-opazovanje - Nuklearno, radiološko, kemično, biološko opazovanje (NRBC observation)

NRKB-opazovalnica - Nuklearno, radiološko, kemično, biološka opazovalnica (NRBC observation post)

NRKB-izvidovanje poti – Nuklearno, radiološko, kemično, biološko izvidovanje poti (NRBC route recce)

NRKB-izvidovanje cone – Nuklearno, radiološko, kemično, biološko izvidovanje cone (NRBC zone recce)

NRKB-izvidovanje območja – Nuklearno, radiološko, kemično, biološko izvidovanje območje (NRBC area recce)

NRKB-obhodna pot – Nuklearna, radiološka, kemična, biološka obhodna pot (NRBC by-pass)

Izvidniški vod NRKBO – Izvidniški vod nuklearno, radiološko, kemično, biološke obrambe (NRBC Reconnaissance platoon)

Vod NRKB-opazovalcev – Vod nuklearno, radiološko, kemično, bioloških opazovalcev (NRBC observation platoon)

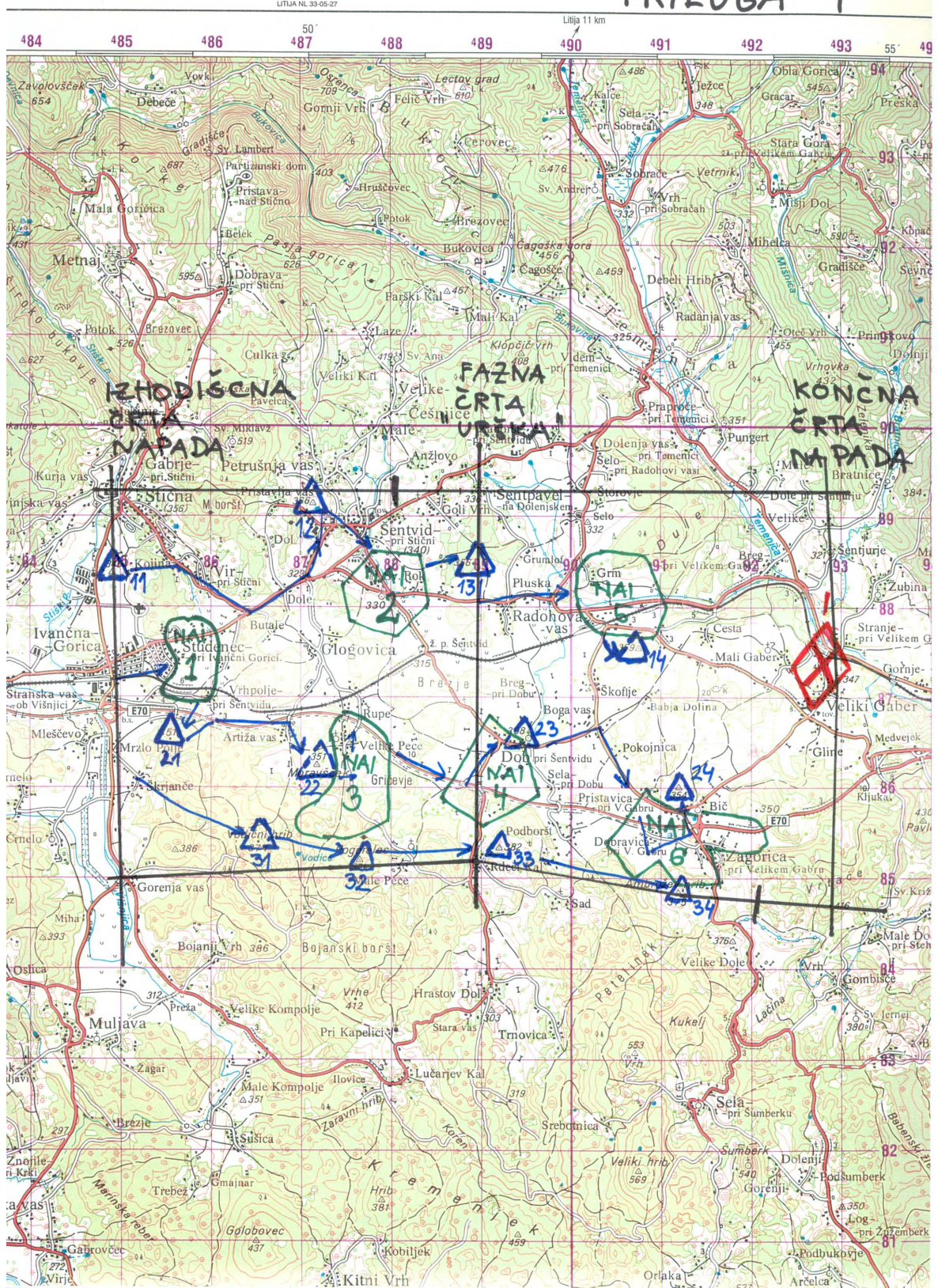
BNRKBO – Bataljon nuklearno, radiološko, kemično, biološke obrambe

PRILOGE

PRILOGA 1: Interesne točke, mesta za opazovalnice

IVANČNA GORICA

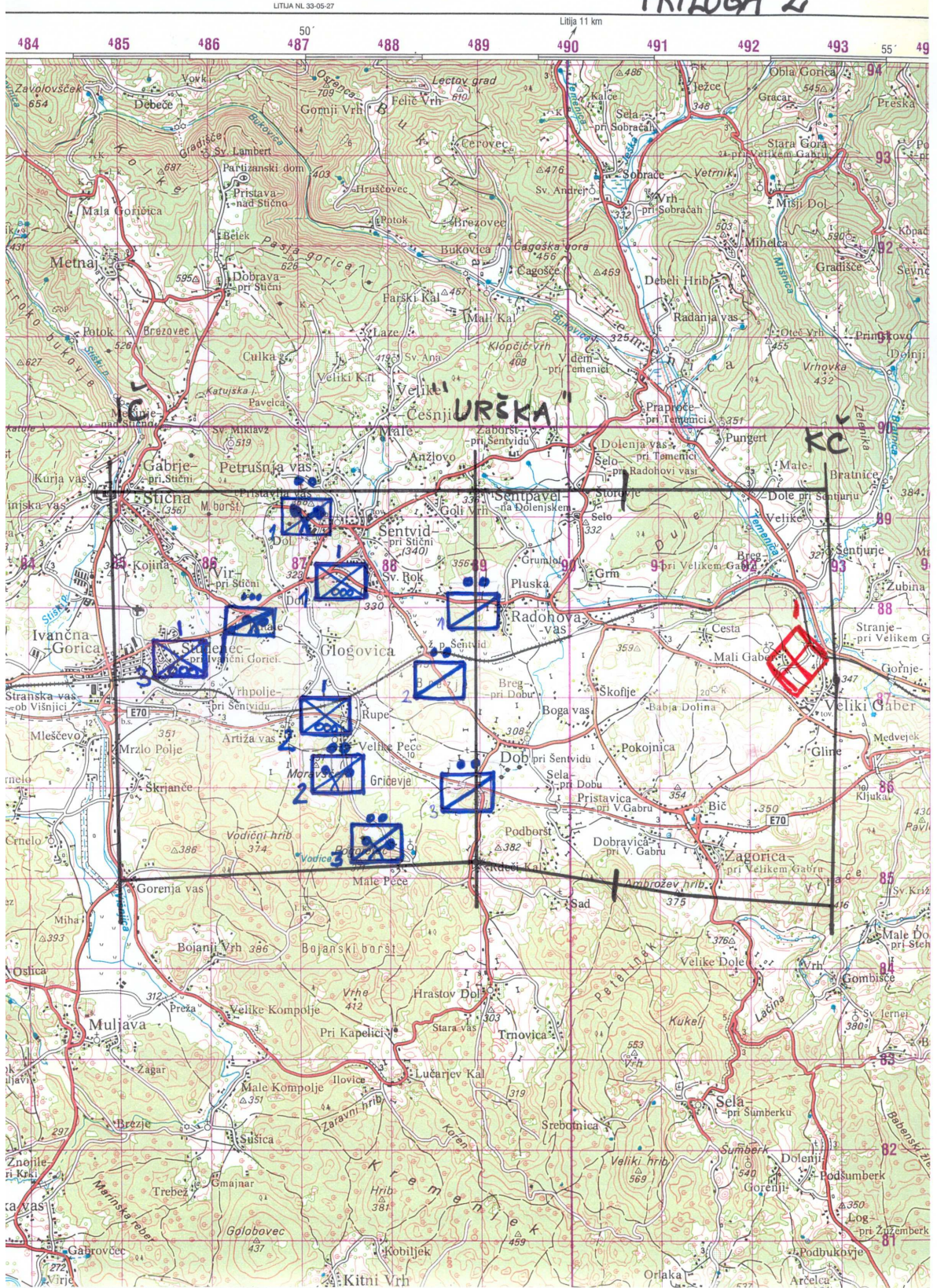
PRILOGA 1

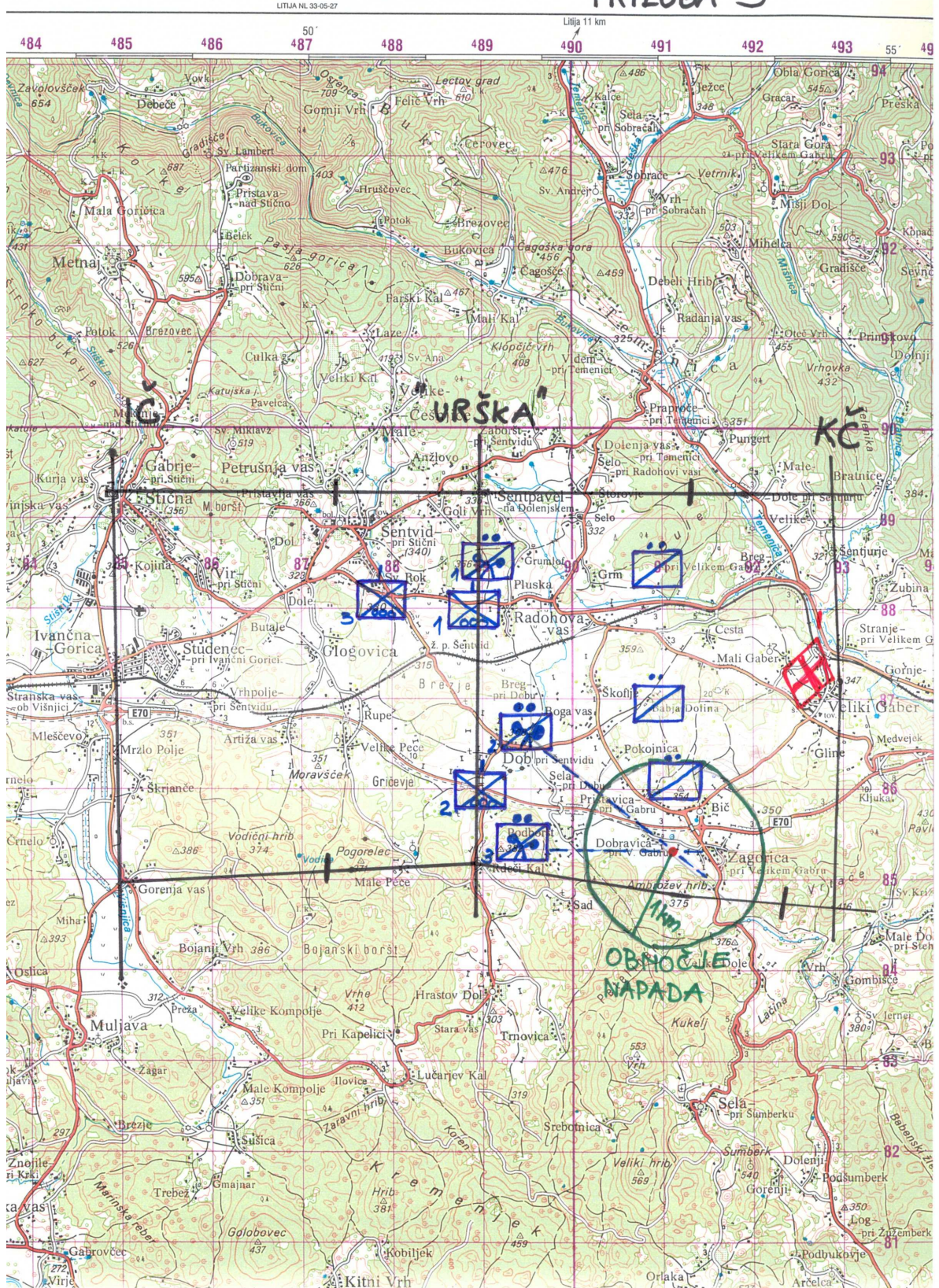
PRILOGA 2: Razporeditev MOTB in elementov NRKBO

IVANČNA GORICA

PRILOGA 2

PRILOGA 3: Območje kemičnega udara
IVANČNA GORICA **PRILOGA 3**

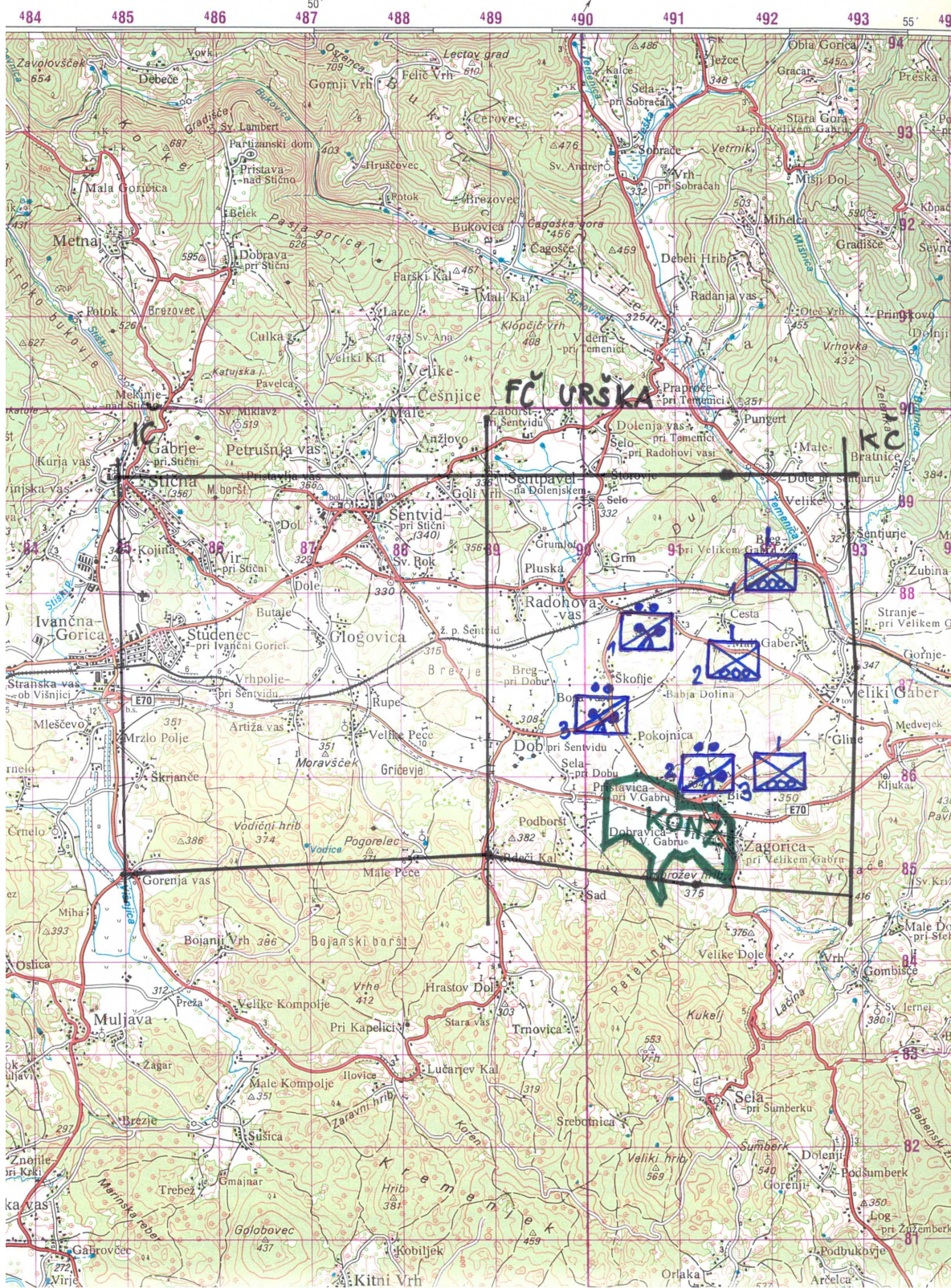
PRILOGA 4: Dejansko kontaminirano zemljišče (območje)

IVANČNA GORICA

PRILOGA 4

LITUA NL 33-05-27

Lišja 1:1 km

IZJAVA O AVTORSTVU

Kandidat David Škoberne izjavljam, da sem avtor zaključne naloge, ki sem jo napisal pod mentorstvom npor Marije Kreft in dovolim uporabo zaključne naloge v študijske namene.

V Ljubljani, dne 17. 02. 2006

Podpis: _____